

Instytut Rozwoju Gospodarczego

**SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA
W WARSZAWIE**

Katarzyna Majchrzak

**KONIUNKTURA W HANDLU
III kwartał 2021**

PL ISSN 2392-3709

Badanie okresowe nr 111

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (przewodnicząca), Joanna Klimkowska (sekretarz), Marek Rocki
Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildrim, István János Tóth

Komitet Redakcyjny i adres redakcji:

Konrad Walczyk (redaktor naczelny)
Katarzyna Majchrzak
Ewa Ratuszny
Agnieszka Danelczyk

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa
www.sgh.waw.pl/irg

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2021

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3709

Nr rej. PR 18397

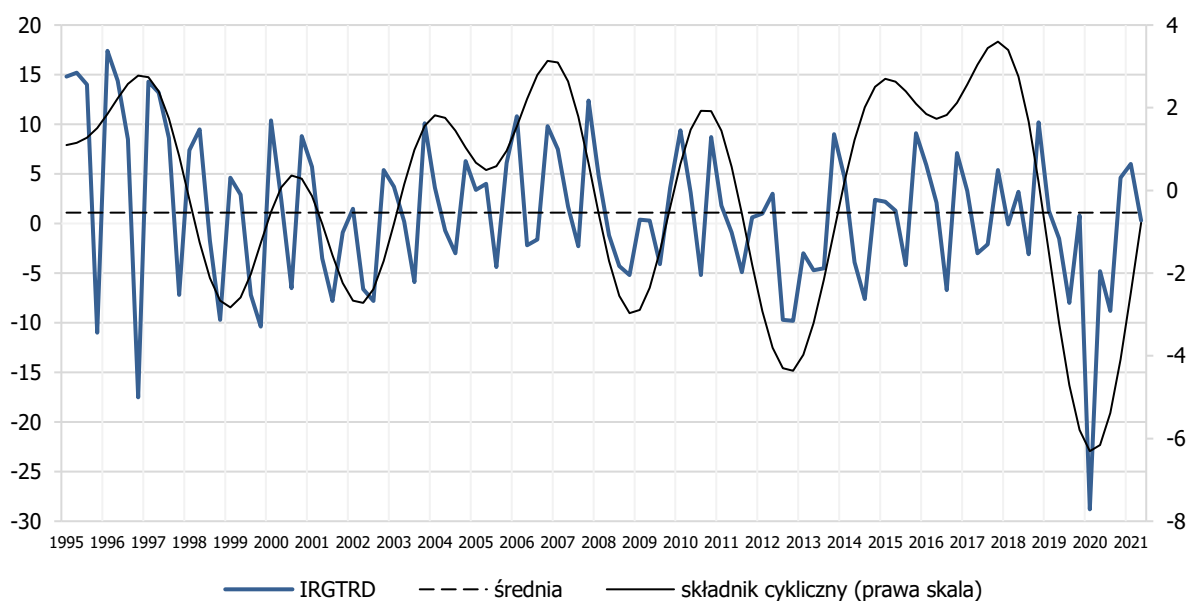
Informacje zawarte w niniejszym biuletynie oparte są na wynikach ankietowego badania koniunktury w handlu, przeprowadzonego przez IRG SGH po raz 111. W badaniu uczestniczyło 226 przedsiębiorstw. Metoda badawcza koniunktury opisana jest na stronie:

<http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE/struktura/IRG/koniunktura/Strony/metody.aspx>.

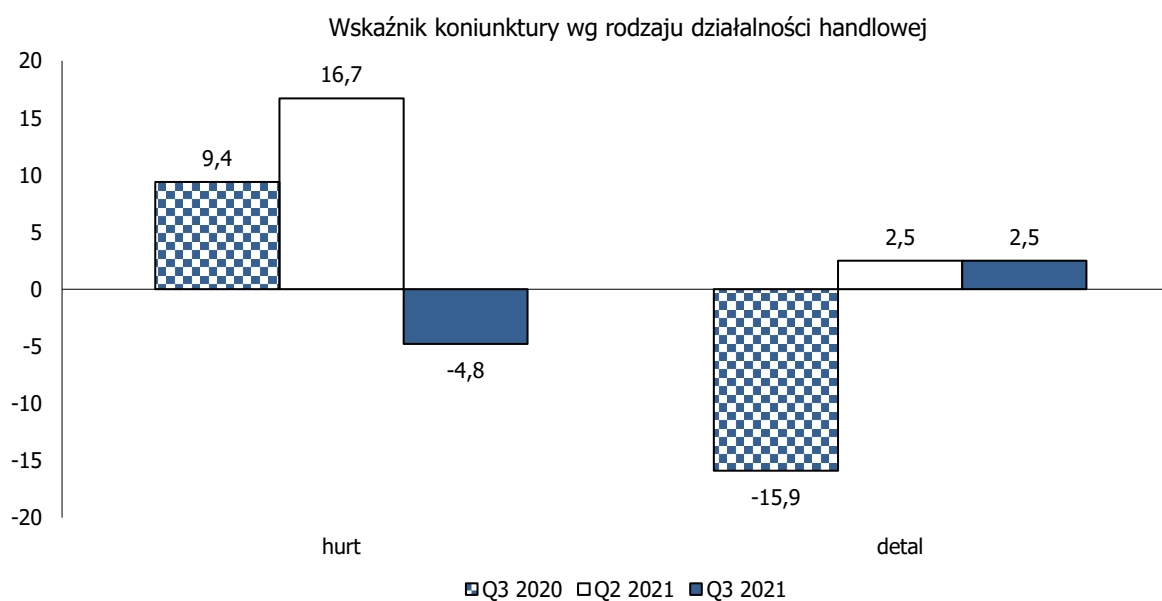
SPIS TREŚCI

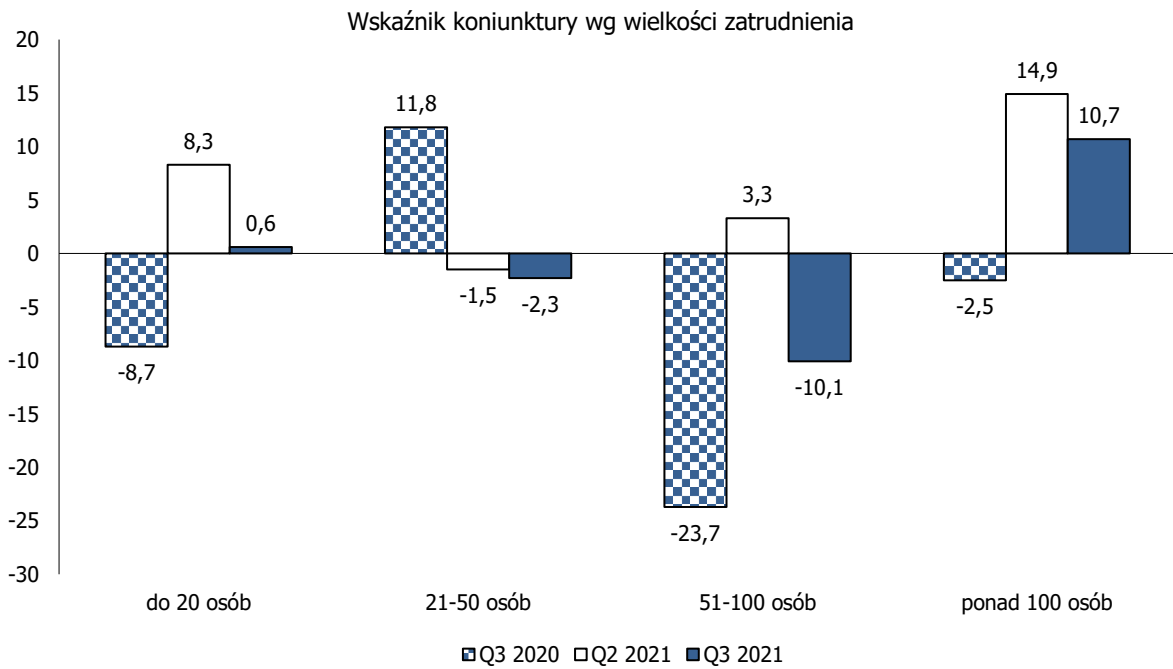
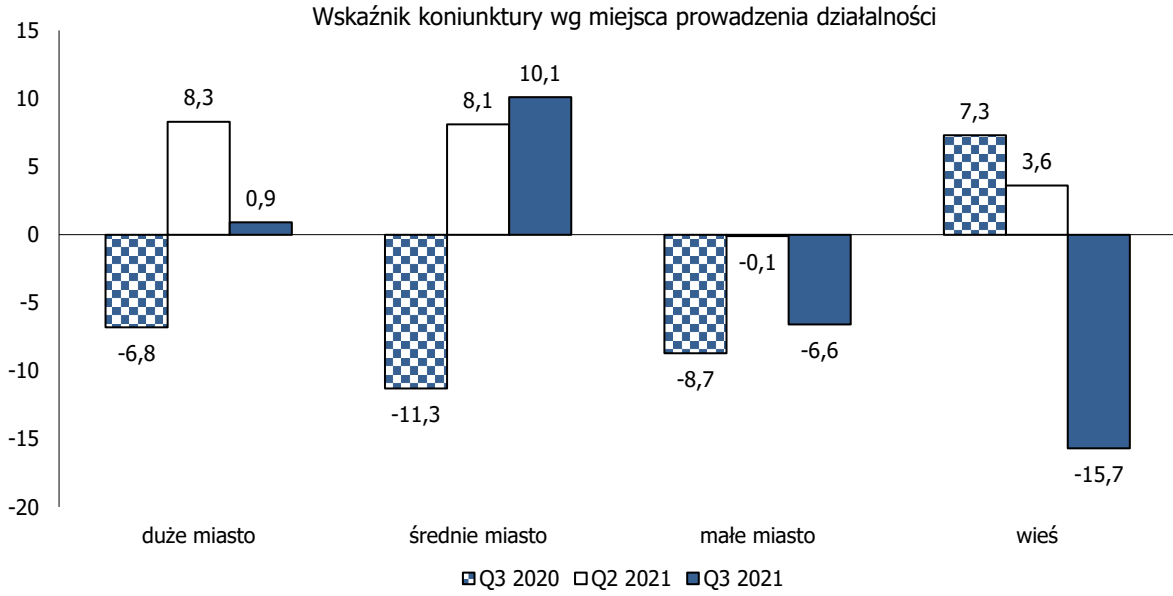
I.	WSKAŹNIK KONIUNKTURY	4
II.	WYNIKI BADANIA I WNIOSKI	6
	1. Wnioski ogólne	6
	2. Wyniki szczegółowe	9
	SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA	9
	SYTUACJA FINANSOWA	11
	ZAPASY	13
	ZAKUPY OD DOSTAWCÓW KRAJOWYCH	15
	ZAKUPY OD DOSTAWCÓW ZAGRANICZNYCH	17
	ZATRUDNIENIE	19
	KONKURENCJA MIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI HANDLOWYMI	21
	WOLUMEN SPRZEDAŻY	23
	POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA	25
	OGÓLNA SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA	27
	CENY TOWARÓW	29
	CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE POPRAWĘ SYTUACJI PRZEDSIĘBIORSTWA	29
III.	SUMMARY	30

I. WSKAŹNIK KONIUNKTURY

składowe salda	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021
1. wolumen sprzedaży - przewidywania	-11,3	-15,2	1,6	11,7	1,9
2. zakupy towarów od dostawców krajowych i zagranicznych - przewidywania	-15,4	-16,1	-4,7	-2,0	0,3
3. zapasy - stan	-12,2	-5,0	-17,0	-8,4	1,2
wskaźnik koniunktury (IRGTRD): $(1+2-3)/3$	-4,8	-8,8	4,6	6,0	0,3

II. WYNIKI BADANIA I WNIOSKI

1. Wnioski ogólne

1. Koniunktura w handlu w III kwartale 2021 r. pogorszyła się. Wartość wskaźnika koniunktury IRG SGH (IRGTRD) zmniejszyła się w ciągu kwartału o 5,7 pkt i wynosi 0,3 pkt. Jest jednak wyższa od średniej dla trzeciego kwartału z ostatnich dziesięciu lat (wynosi ona -0,8 pkt) oraz od poziomu odnotowanego przed rokiem (-4,8 pkt w III kwartale 2020 r.).

2. W ciągu kwartału odnotowano spadek wartości wskaźnika dla wszystkich grup przedsiębiorstw, niezależnie od liczby zatrudnionych; największy dla przedsiębiorstw zatrudniających od 51 do 100 osób (z poziomu 3,3 pkt do -10,1 pkt) oraz firm o zatrudnieniu do 20 osób (z 8,3 pkt do 0,6 pkt). W przypadku pozostałych grup zakładów spadki były łagodniejsze (dla zatrudniających od 21 do 50 pracowników z -1,5 pkt do -2,3 pkt, a dla zatrudniających powyżej 100 osób z 14,9 pkt do 10,7 pkt).

3. Pogorszenie się koniunktury sygnalizują przedsiębiorstwa hurtowe (spadek wartości wskaźnika IRGTRD z poziomu 16,7 pkt w poprzednim kwartale do -4,8 pkt w obecnym). Zakłady zajmujące się handlem detalicznym nie odnotowały zmiany koniunktury (2,5 pkt). Dla zakładów zajmujących się wszystkimi formami sprzedaży wartość wskaźnika obniżyła się w ciągu kwartału, jednak pozostała dodatnia (5,3 pkt w II kwartale i 2,4 pkt w III kwartale).

4. O poprawie koniunktury informują przedsiębiorstwa prowadzące działalność w średnich miastach (wzrost wartości wskaźnika z poziomu 8,1 pkt w II kwartale br. do 10,1 pkt w III kwartale). Dodatnią wartość wskaźnik koniunktury utrzymał jeszcze dla przedsiębiorstw działających w dużych miastach (0,9 pkt w III kwartale vs 8,3 pkt w II kwartale). Ujemną wartość wskaźnik przyjął natomiast dla przedsiębiorstw położonych w małych miejscowościach (-6,6 pkt w III kwartale 2021 r. vs -0,1 pkt w II kwartale 2021 r.) oraz we wsiach (-15,7 pkt w III kwartale 2021 r. vs 3,6 pkt w II kwartale 2021 r.).

5. Poprawiła się zarówno sytuacja ogólna jak i finansowa przedsiębiorstw handlowych. Wzrósł również poziom zakupów produktów krajowych i zagranicznych, zapasów i wolumen sprzedawanych towarów. Wartości wszystkich sald były dodatnie. Spadł jednak poziom zatrudnienia. Ankietowani ocenili ogólną kondycję swoich przedsiębiorstw jako dobrą. Przewidywania uczestników badania dotyczące perspektyw rozwoju ich firm w ciągu najbliższych 6 miesięcy są optymistyczne.

6. Od początku prowadzenia badań koniunktury w handlu przedsiębiorstwa niezmiennie wymieniają trzy czynniki utrudniające rozwój działalności: wysokie koszty zatrudnienia pracowników, silną konkurencję oraz niedostateczny popyt. Tak też było również w III kwartale 2021 r. Odsetki ankietowanych, którzy wskazują te trzy bariery, wynoszą odpowiednio: 53,3% (43,4% w II kwartale br.), 51,6% (42,2% w II kwartale) oraz 39,5% (41,5% przed kwartałem). Co jedenasty ankietowany stwierdził, iż nie dostrzega barier utrudniających rozwój działalności.

7. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o ogólną sytuację przedsiębiorstw handlowych zwiększyła się w porównaniu z II kwartałem 2021 r. o 25,8 pkt, do wysokości 5,3 pkt, wyższej od wartości zanotowanej rok wcześniej o 14,5 pkt. Przedsiębiorstwa nie spodziewają się większych zmian swojej ogólnej sytuacji ekonomicznej w najbliższych miesiącach; wartość salda prognostycznego wynosi 3,9 pkt.

8. Poprawiła się sytuacja finansowa przedsiębiorstw handlowych. Wartość salda zwiększyła się w ciągu kwartału o 22,3 pkt i wynosi 1,9 pkt. Jest również wyższa od wartości z III kwartału 2020 r. (wówczas -7,6 pkt). Rozkład odpowiedzi jest następujący: 17,4% badanych przedsiębiorstw uznało, że w stosunku do II kwartału 2021 r. ich sytuacja finansowa poprawiła się, 67,1% ankietowanych

stwierdziło, że ich sytuacja nie uległa zmianie, natomiast 15,5% badanych odnotowało jej pogorszenie się. Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się utrzymania swojej sytuacji finansowej w kolejnych miesiącach.

9. Poziom zapasów zwiększył się względem II kwartału 2021 r. o 9,6 pkt i wynosi obecnie 1,2 pkt. Jest wyższy niż przed rokiem (wówczas -12,2 pkt). Rozkład odpowiedzi jest następujący: 20,8% badanych przedsiębiorstw uznało, że wielkość ich zapasów wzrosła, 59,7% nie stwierdziło żadnych zmian w ich poziomie, a 19,6% ankietowanych poinformowało o spadku wielkości zapasów. Przewidywane jest obniżenie się poziomu zapasów przedsiębiorstw handlowych w nadchodzących miesiącach; wartość salda prognostycznego wynosi -6,8 pkt.

10. W ciągu ostatniego kwartału wzrosła wielkość zakupów od dostawców krajowych. Wartość salda podwyższyła się z -11,9 pkt do 5,8 pkt. Jest również wyższa od wartości zanotowanej w trzecim kwartale 2020 r. (wówczas -26,4 pkt). Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się, że w kolejnych miesiącach wielkość zakupów od dostawców krajowych utrzyma się na podobnym poziomie.

11. Pomimo kolejnego kwartału wzrostów wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zakupów od dostawców zagranicznych pozostała ujemna (-0,7 pkt vs -2,6 pkt w II kwartale). Jest wyższa niż w III kwartale 2020 r. (wówczas -16,4 pkt). Na bieżącą wartość salda złożyły się następujące odpowiedzi: 11,9% ankietowanych zwiększyło – w porównaniu z II kwartałem 2021 r. – zakupy od dostawców zagranicznych, 75,6% utrzymało je na dotychczasowym poziomie, natomiast 12,6% zmniejszyło je. Zdaniem handlowców, w nadchodzących miesiącach wielkość zakupów od dostawców zagranicznych nieznacznie zwiększy się; wartość salda prognostycznego wynosi 0,5 pkt.

12. Zmniejszył się poziom zatrudnienia w handlu. Wartość salda spadła z wysokości -1,2 pkt do -3,8 pkt. Jest jednak wyższa niż w III kwartale 2020 r. (wówczas -19,5 pkt). Spodziewany jest wzrost wielkości zatrudnienia w najbliższych miesiącach; wartość salda prognostycznego równa jest 3,9 pkt.

13. W $\frac{2}{3}$ ankietowanych przedsiębiorstwach handlowych ceny wzrosły w porównaniu z II kwartałem 2021 r. (z czego w: 41,7% o więcej procent, 16,6% o tyle samo procent i 7,7% o mniej procent), w 31,1% ceny nie zmieniły się, a w 2,9% obniżyły się. Uczestnicy badania spodziewają się dalszego wzrostu cen w następnych miesiącach.

14. Zwiększył się wolumen sprzedaży. Wartość salda wzrosła o 16,3 pkt. Mimo to pozostała ujemna i wynosi ona -1,9 pkt (jest również wyższa niż w analogicznym okresie ubiegłego roku, wówczas -23,6 pkt). Na obecną wartość salda złożyły się następujące odpowiedzi: 22,9% przedsiębiorstw handlowych uznało, że w III kwartale 2021 r. względem II kwartału 2021 r. wolumen sprzedawanych przez nie towarów zwiększył się, 52,3% wskazało, iż utrzymał się on na tym samym poziomie, natomiast 24,8% ankietowanych zanotowało spadek. Przedsiębiorstwa handlowe przewidują wzrost wielkości sprzedaży w najbliższym półroczu (wartość salda prognostycznego wynosi 1,9 pkt).

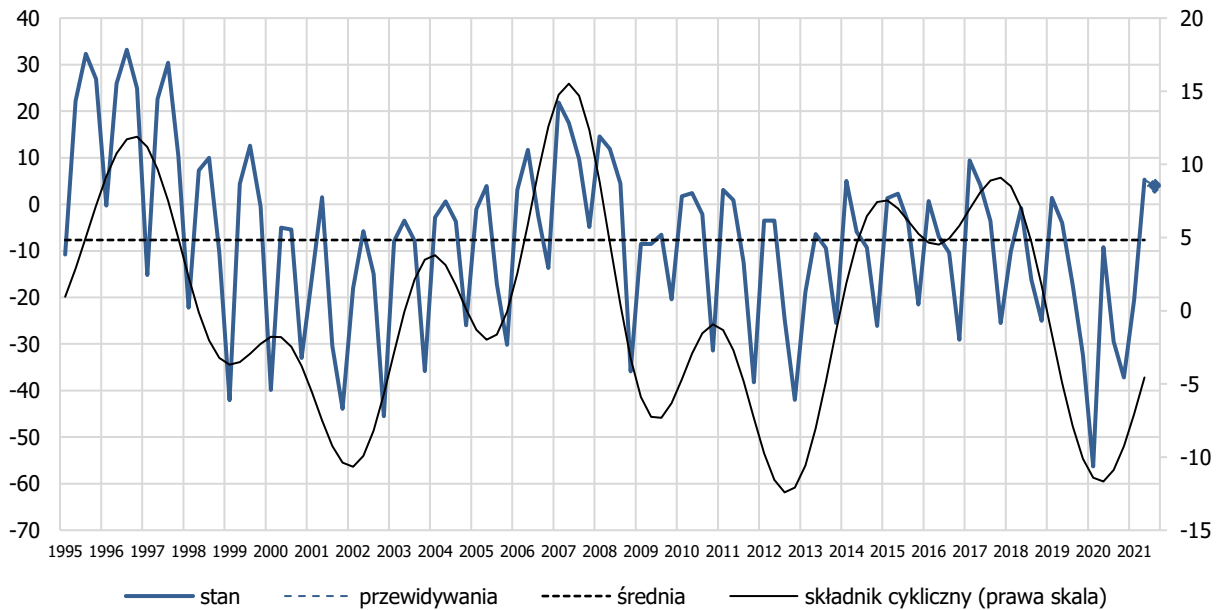
15. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość ogólnej powierzchni magazynowej wzrosła w ciągu kwartału z -1,1 pkt do 1,9 pkt. Jest również wyższa o 10,1 pkt niż rok wcześniej. Uczestnicy badania spodziewają się w najbliższych miesiącach wzrostu ogólnej powierzchni magazynowej. Wartość salda przewidywań wynosi 3,6 pkt.

16. Ogólna sytuacja przedsiębiorstw handlowych w III kwartale 2021 r. została przez nie oceniona jako dobra. Wartość salda odpowiedzi na to pytanie wynosi 45,4 pkt. Jest wyższa niż w II kwartale o 24,2 pkt, a od wartości sprzed roku o 37,2 pkt. Rozkład odpowiedzi jest następujący: 52,4% badanych przedsiębiorstw uznało ogólną kondycję swojego przedsiębiorstwa za dobrą, 40,6% za średnią, natomiast 7,0% za słabą. Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się nieznacznej poprawy swojej ogólnej sytuacji w nadchodzącym półroczu; wartość salda prognostycznego jest równa 0,5 pkt.

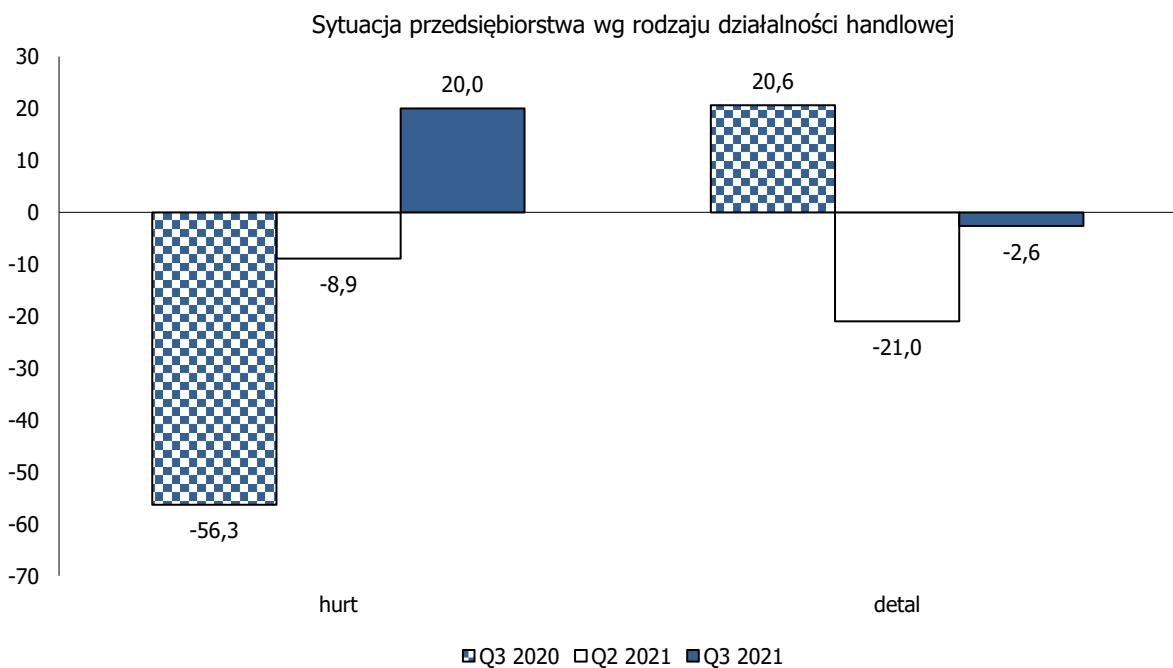
17. Wartość salda odpowiedzi na pytanie dotyczące konkurencji na rynku zwiększyła się o 2,5 pkt w stosunku do poprzedniego kwartału, osiągając poziom 12,1 pkt. Jest on niższy od wartości odnotowanej w analogicznym okresie 2020 r. (wówczas 13,8 pkt). Rozkład odpowiedzi jest następujący: 17,6% ankietowanych przedsiębiorstw uznało, że w III kwartale 2021 r. względem II kwartału 2021 r. konkurencja dla nich wzrosła, 76,9% nie zauważyło zmiany, zaś 5,5% odnotowało jej spadek. Przedsiębiorstwa spodziewają się utrzymania się w najbliższych miesiącach zagrożenia konkurencyjnego na zbliżonym poziomie.

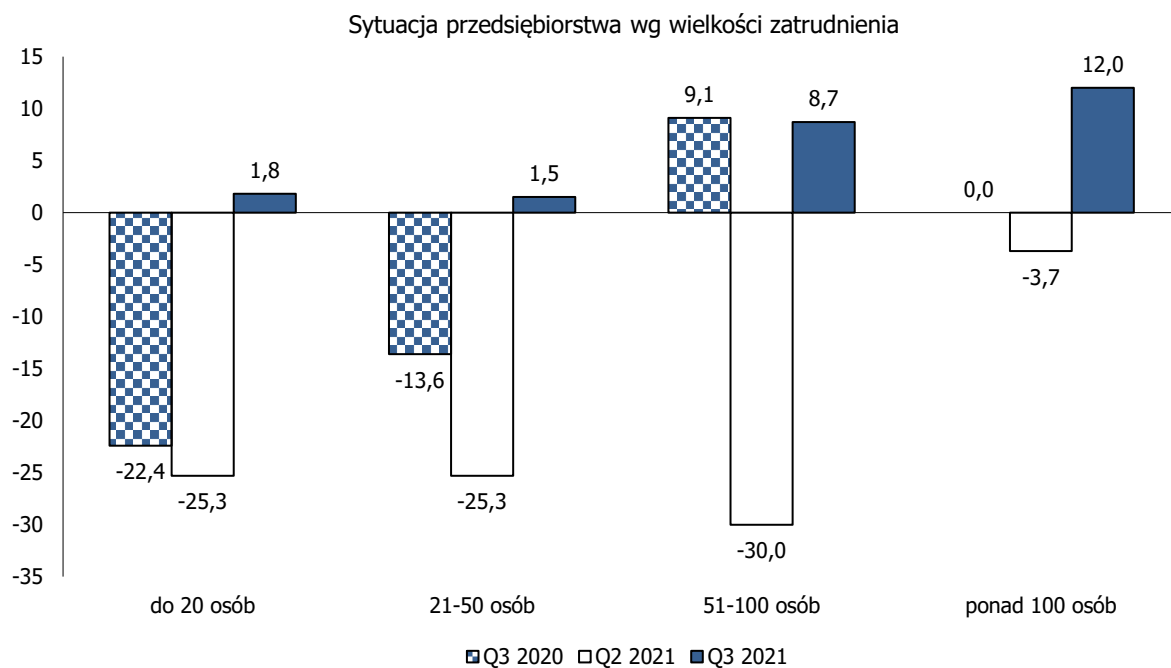
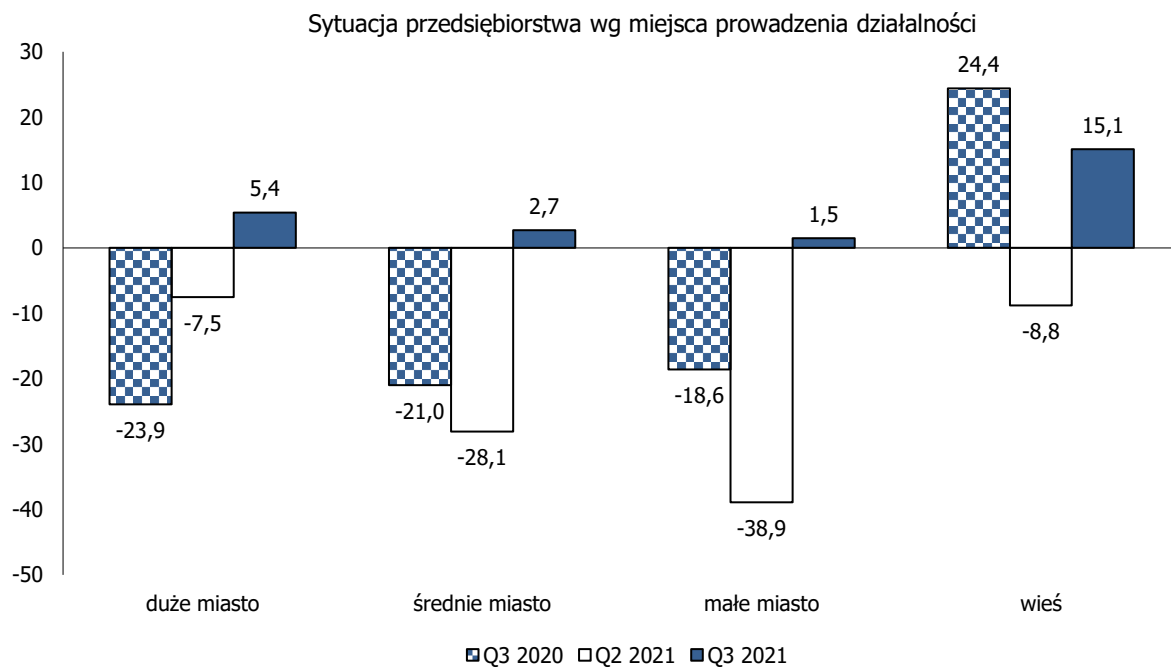
2. Wyniki szczegółowe

SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

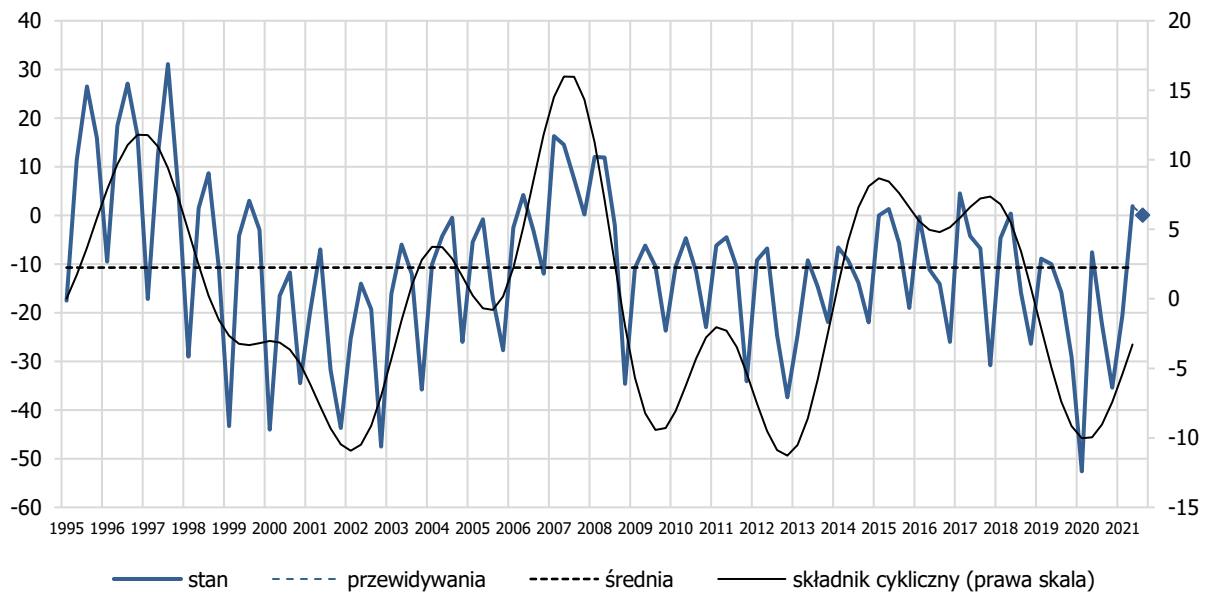

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	przewidywania
1. poprawa	24,7	8,8	5,9	14,9	22,2	22,4
2. brak zmiany	41,4	52,9	51,1	49,7	60,9	59,1
3. pogorszenie	33,9	38,3	43,1	35,4	16,9	18,5
saldo (1.-3.)	-9,2	-29,5	-37,2	-20,5	5,3	3,9

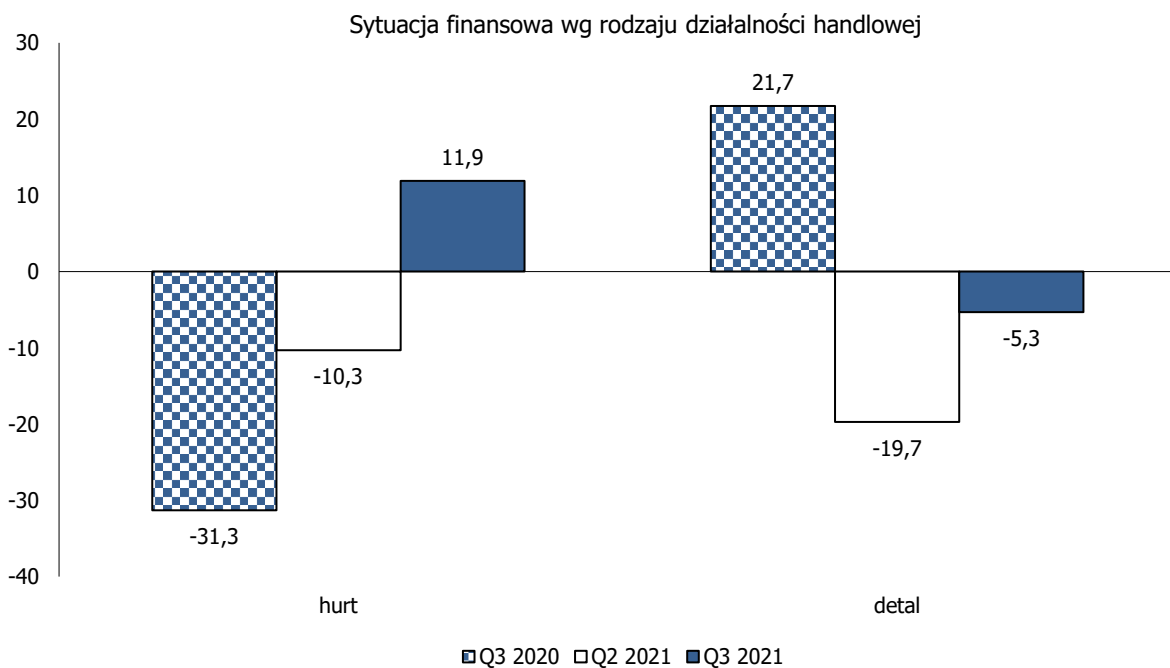

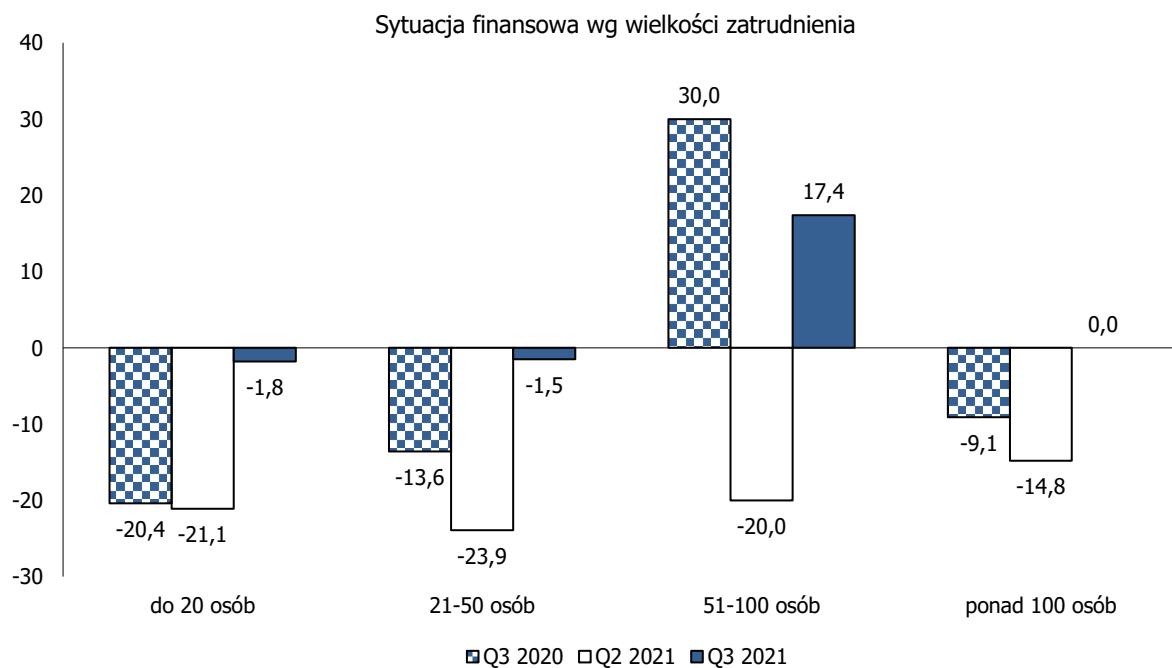
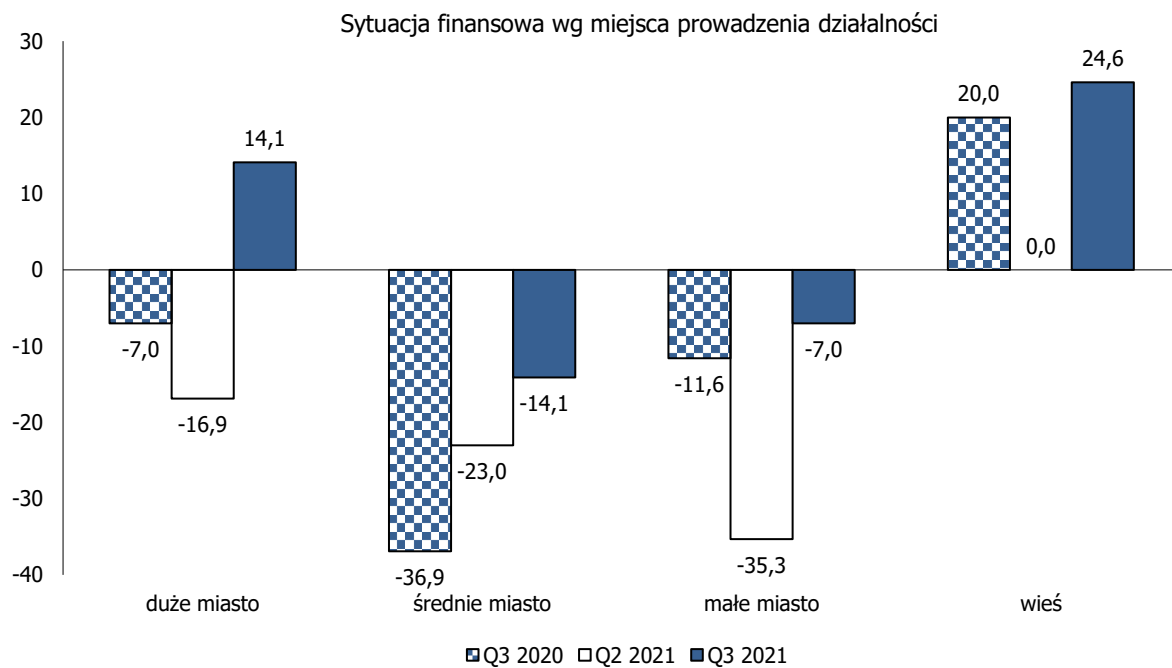

SYTUACJA FINANSOWA

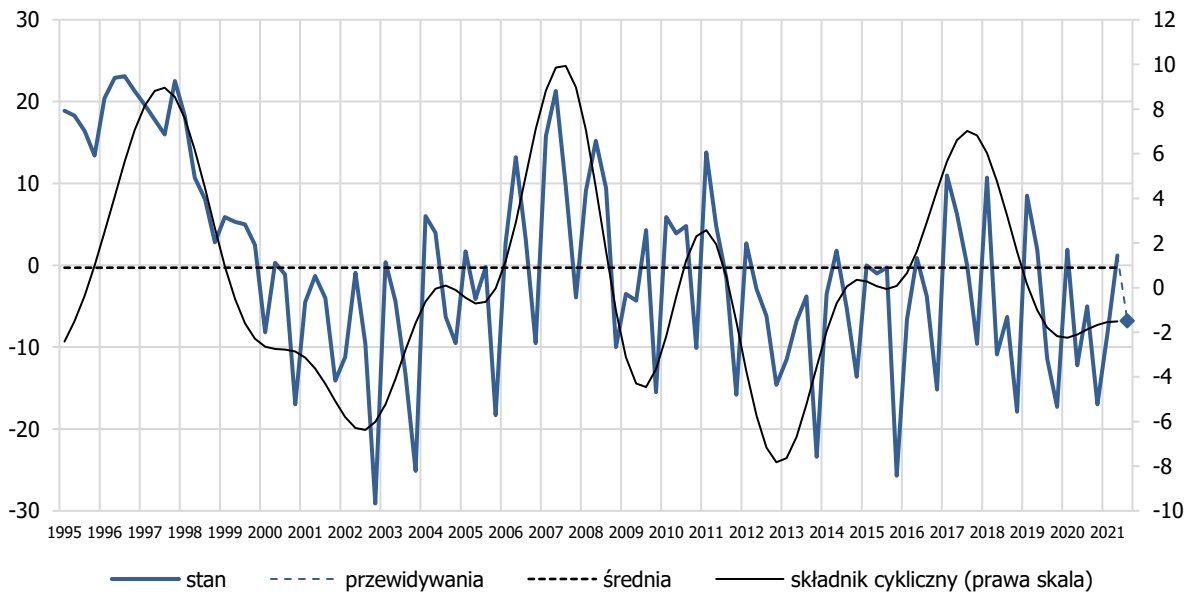

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	przewidywania
1. poprawa	23,4	10,2	5,3	11,4	17,4	21,9
2. brak zmiany	45,6	57,2	54,0	56,8	67,1	56,2
3. pogorszenie	31,0	32,6	40,7	31,8	15,5	21,9
saldo (1.-3.)	-7,6	-22,4	-35,4	-20,4	1,9	0,0

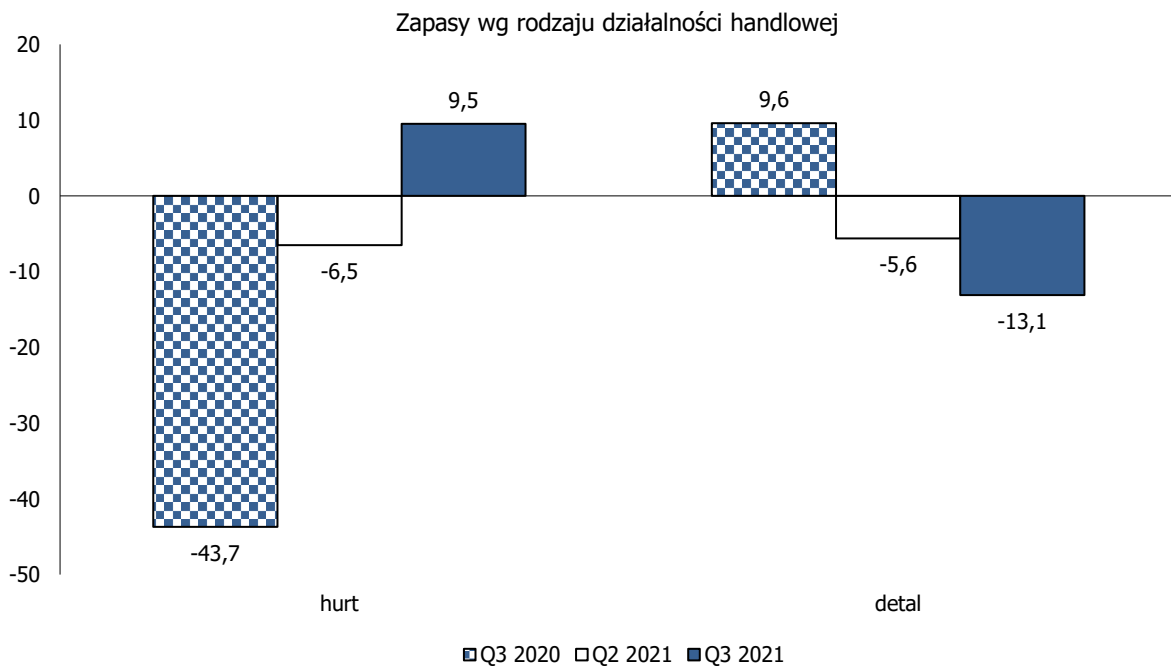

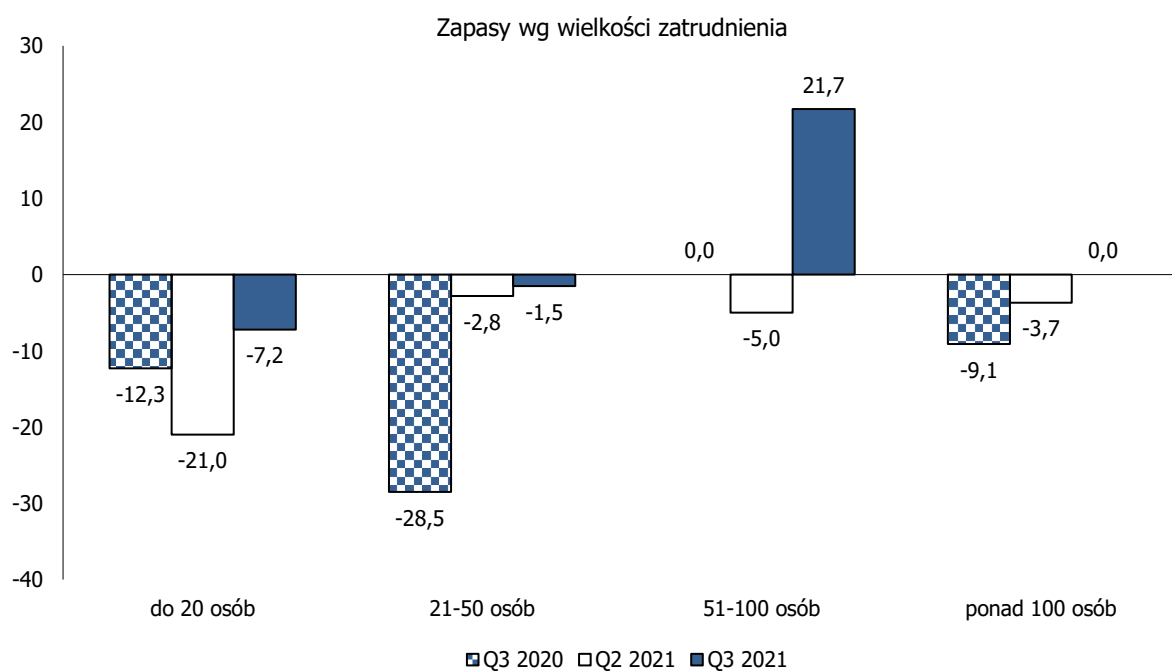
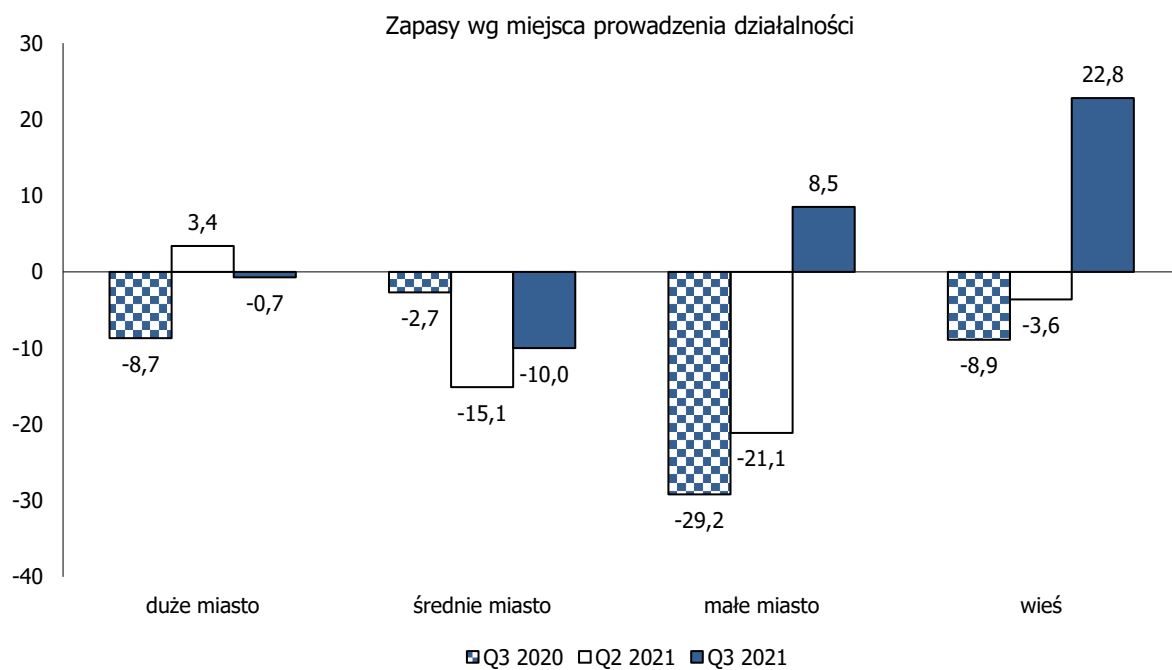

ZAPASY

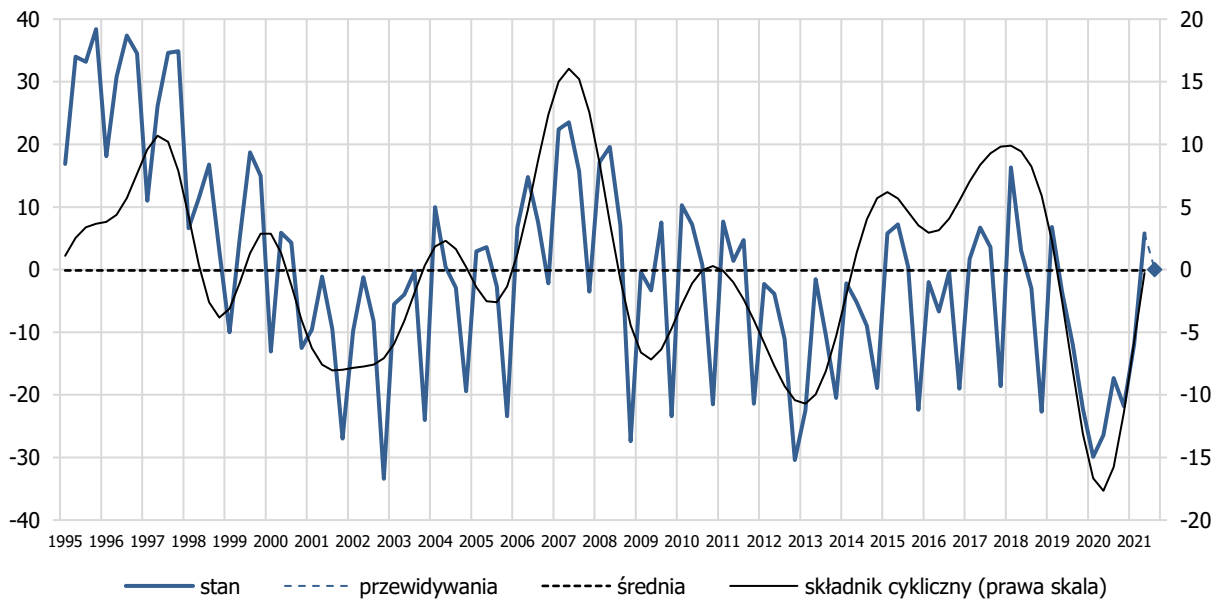

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	przewidywania
1. wzrost	14,5	17,7	12,0	18,9	20,8	9,8
2. brak zmiany	58,7	59,5	59,0	53,8	59,7	73,7
3. spadek	26,7	22,7	29,0	27,3	19,6	16,6
saldo (1.-3.)	-12,2	-5,0	-17,0	-8,4	1,2	-6,8

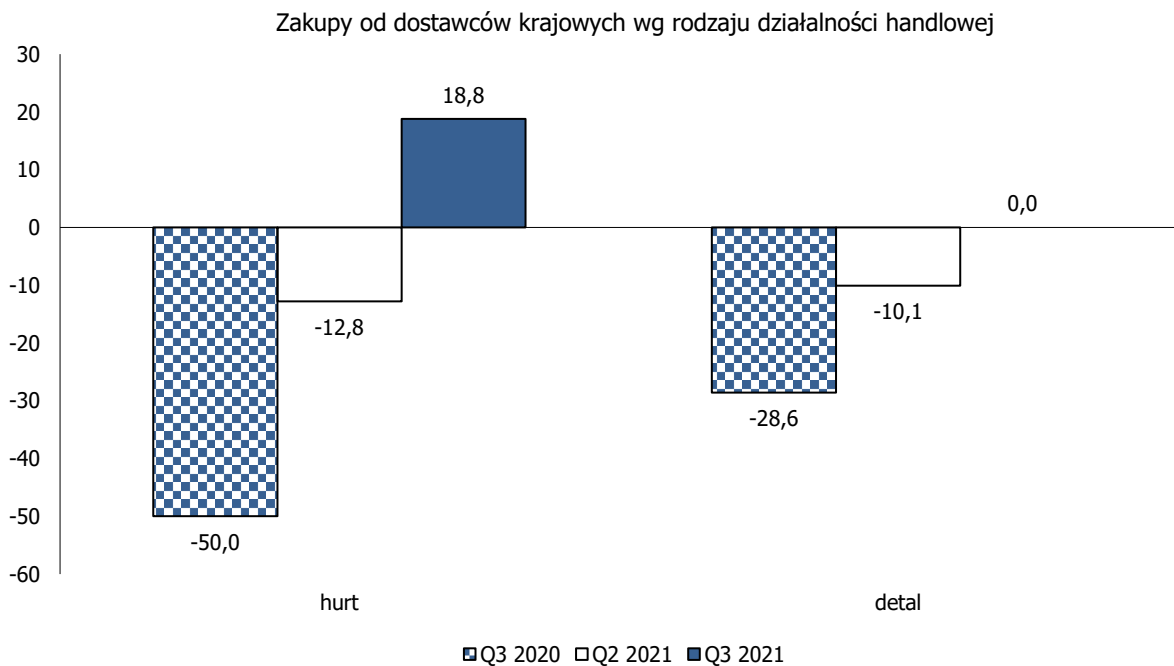

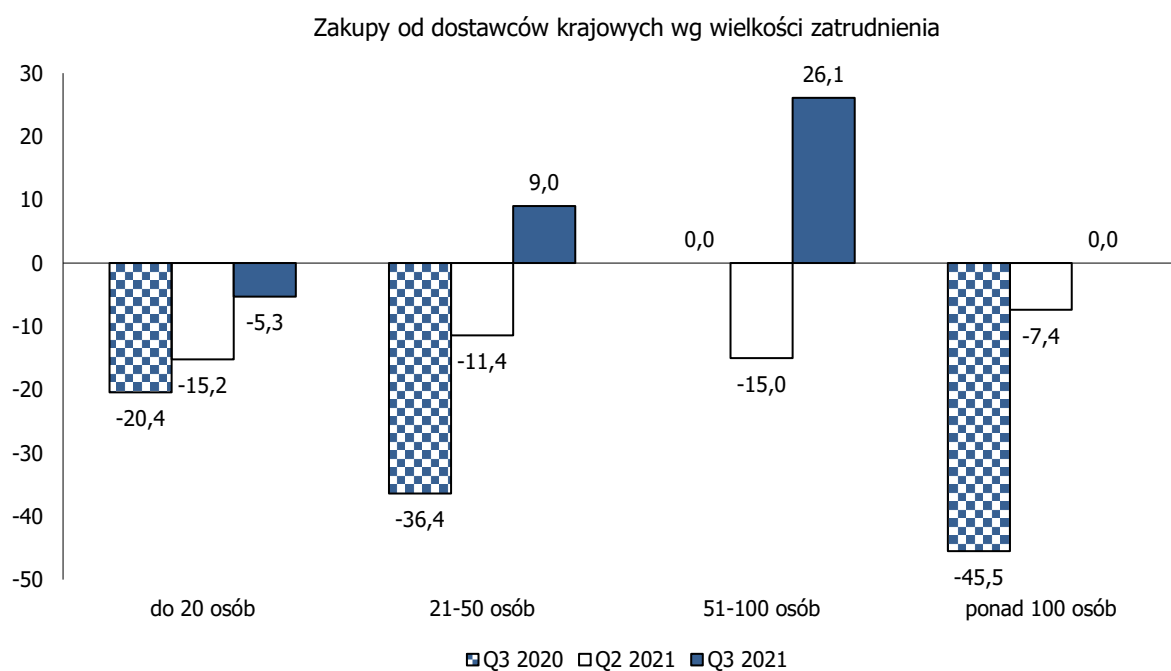
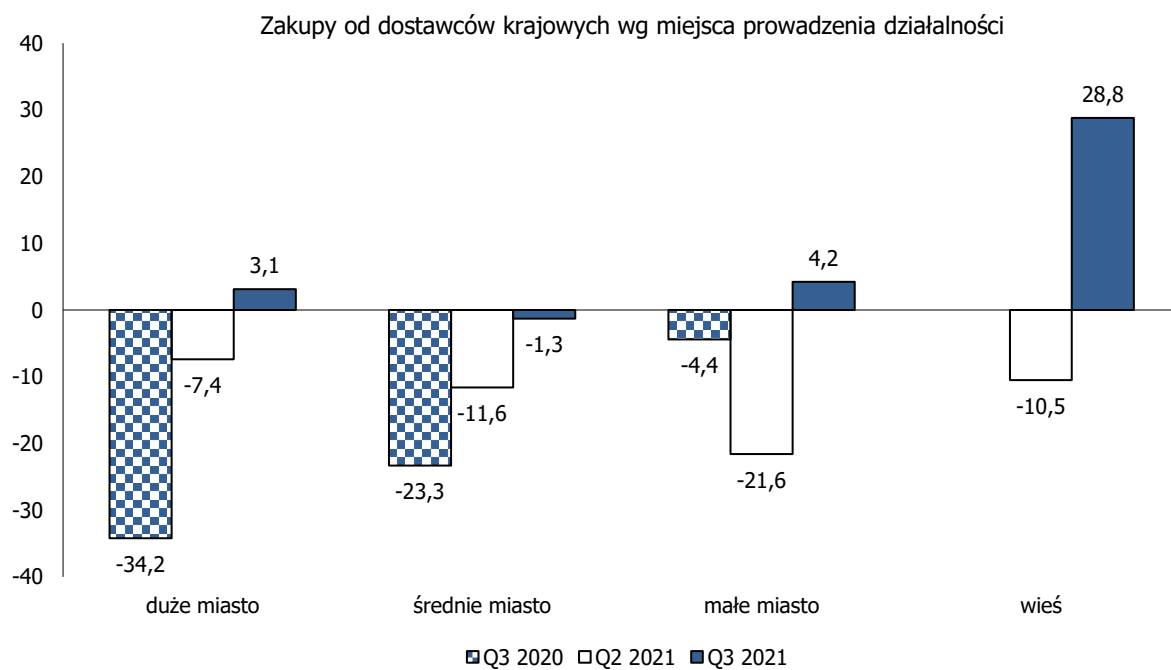

ZAKUPY OD DOSTAWCÓW KRAJOWYCH

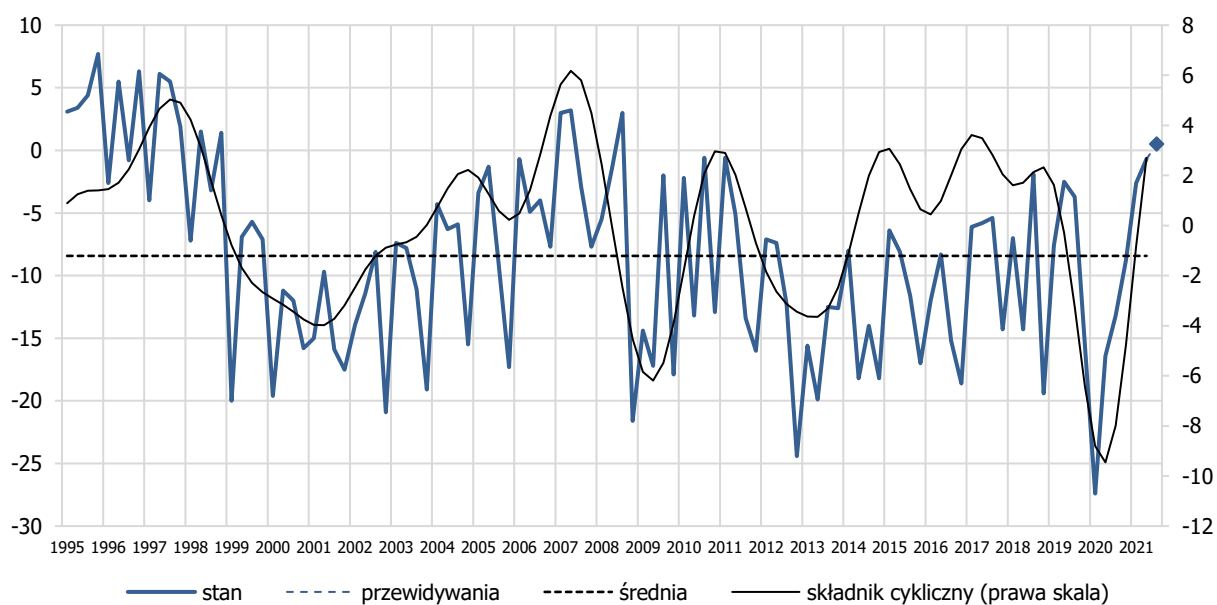

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	przewidywania
1. wzrost	6,9	10,4	13,3	14,8	23,4	14,0
2. brak zmiany	59,8	61,9	51,6	58,5	59,0	72,0
3. spadek	33,3	27,7	35,1	26,7	17,6	14,0
saldo (1.-3.)	-26,4	-17,3	-21,8	-11,9	5,8	0,0

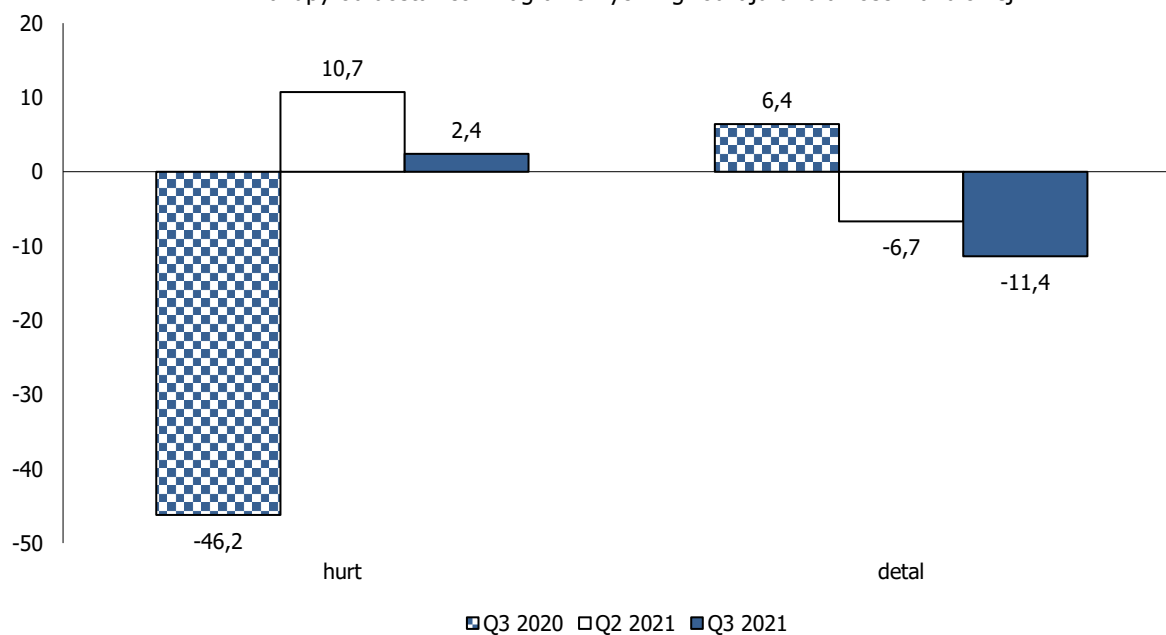

ZAKUPY OD DOSTAWCÓW ZAGRANICZNYCH

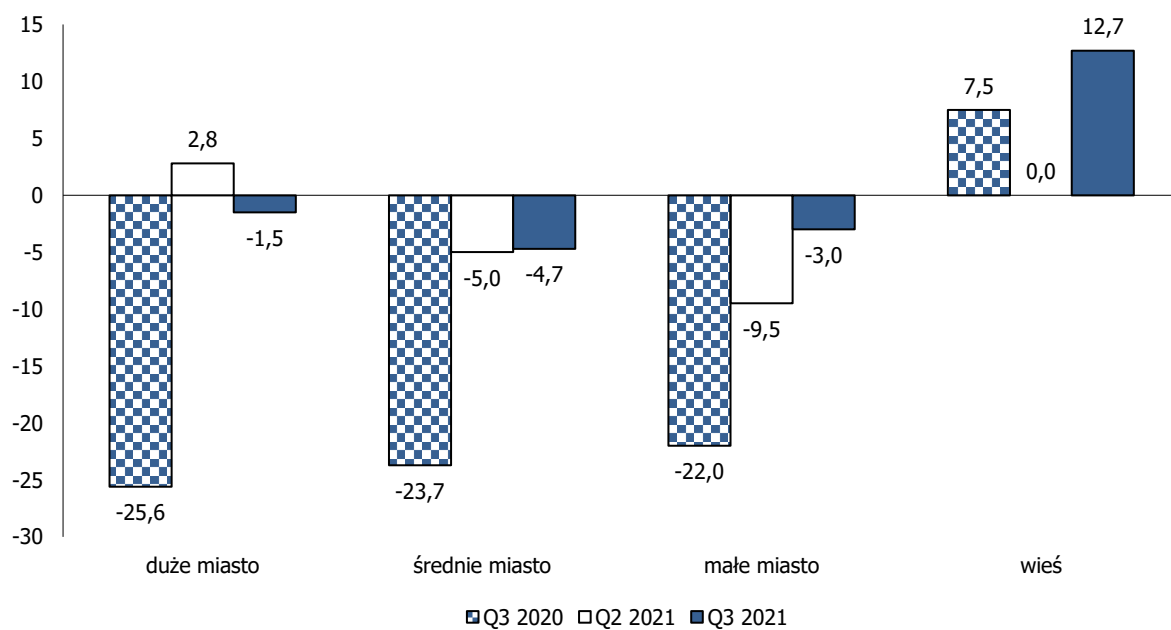

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	przewidywania
1. wzrost	7,5	10,1	12,5	12,6	11,9	10,6
2. brak zmiany	68,6	66,5	66,2	72,2	75,6	79,3
3. spadek	23,9	23,3	21,3	15,2	12,6	10,1
saldo (1.-3.)	-16,4	-13,2	-8,8	-2,6	-0,7	0,5

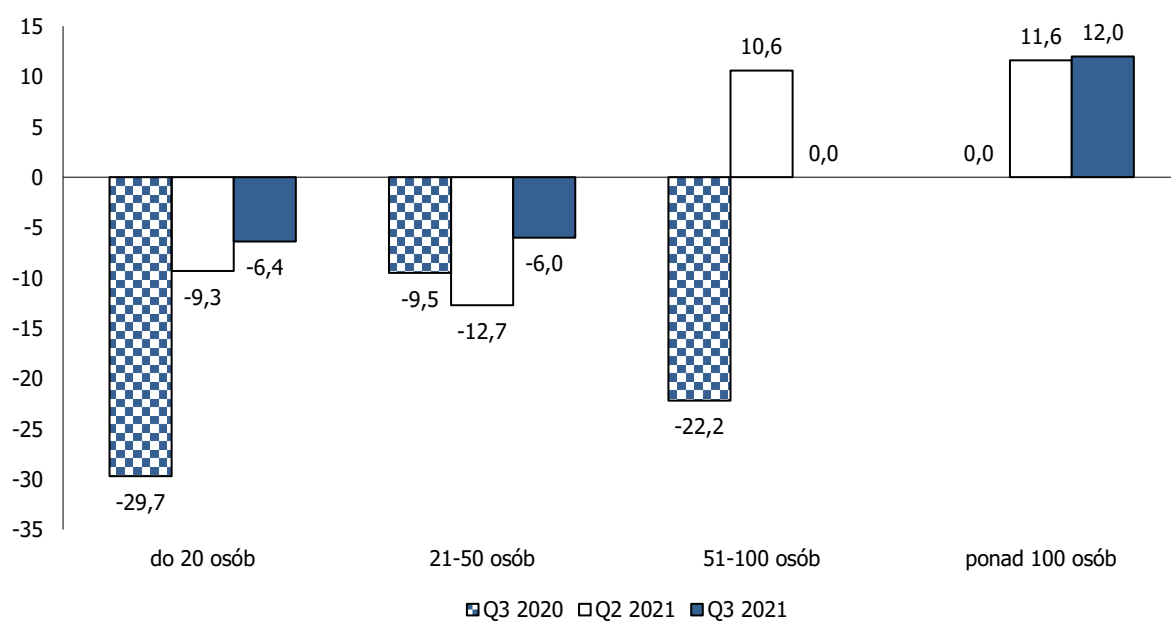
Zakupy od dostawców zagranicznych wg rodzaju działalności handlowej

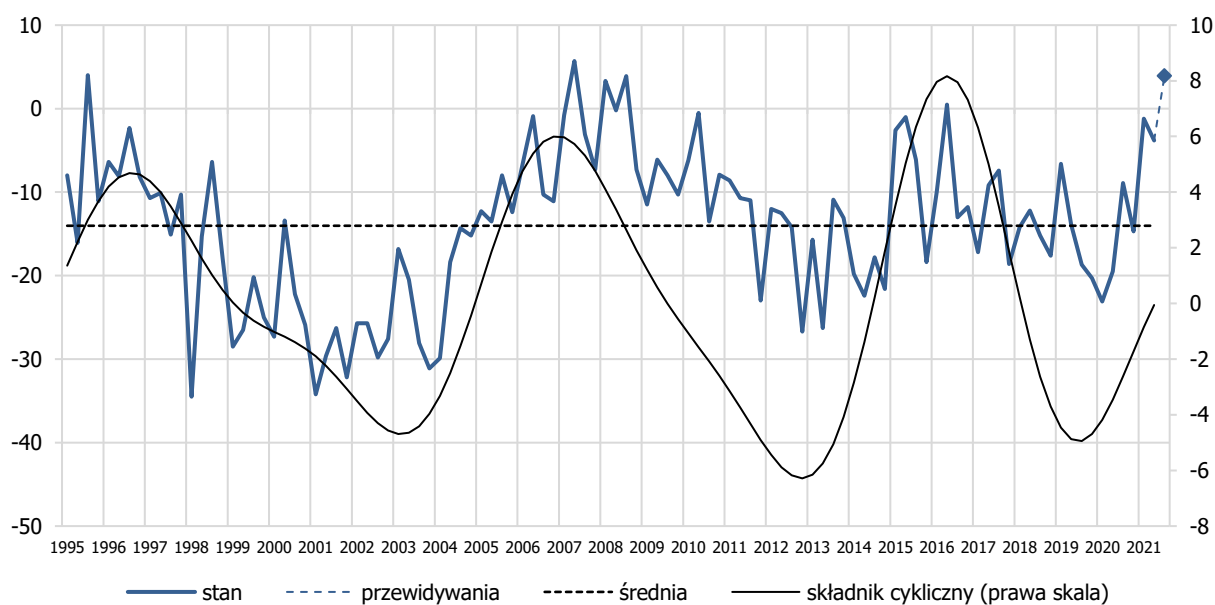
Zakupy od dostawców zagranicznych wg miejsca prowadzenia działalności

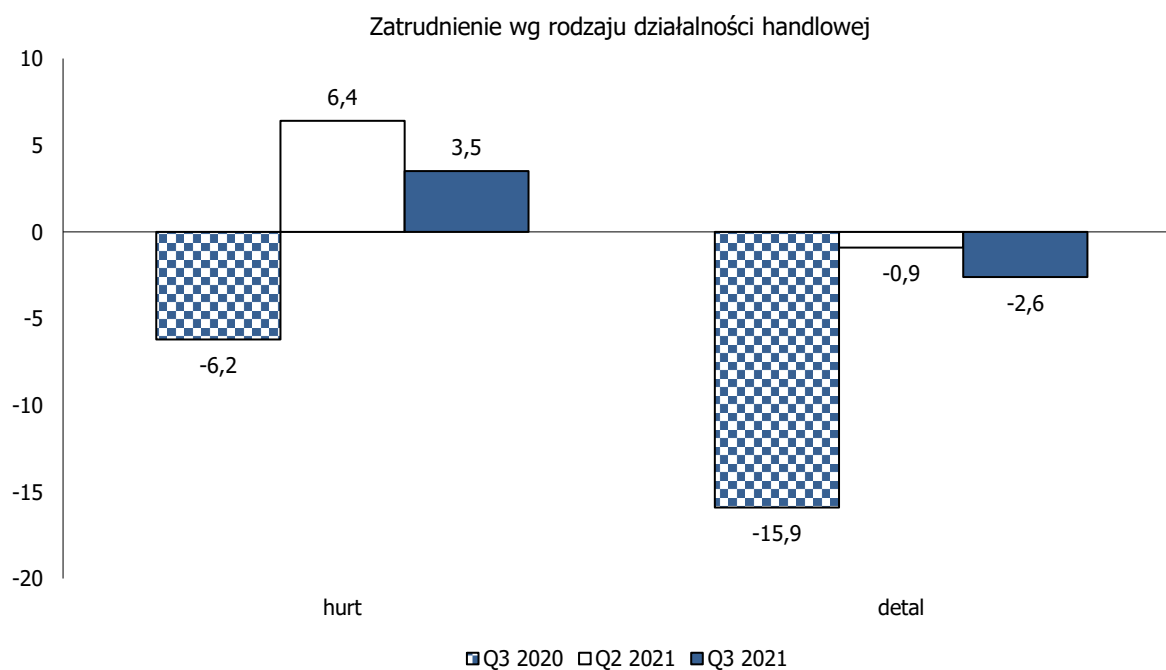
Zakupy od dostawców zagranicznych wg wielkości zatrudnienia

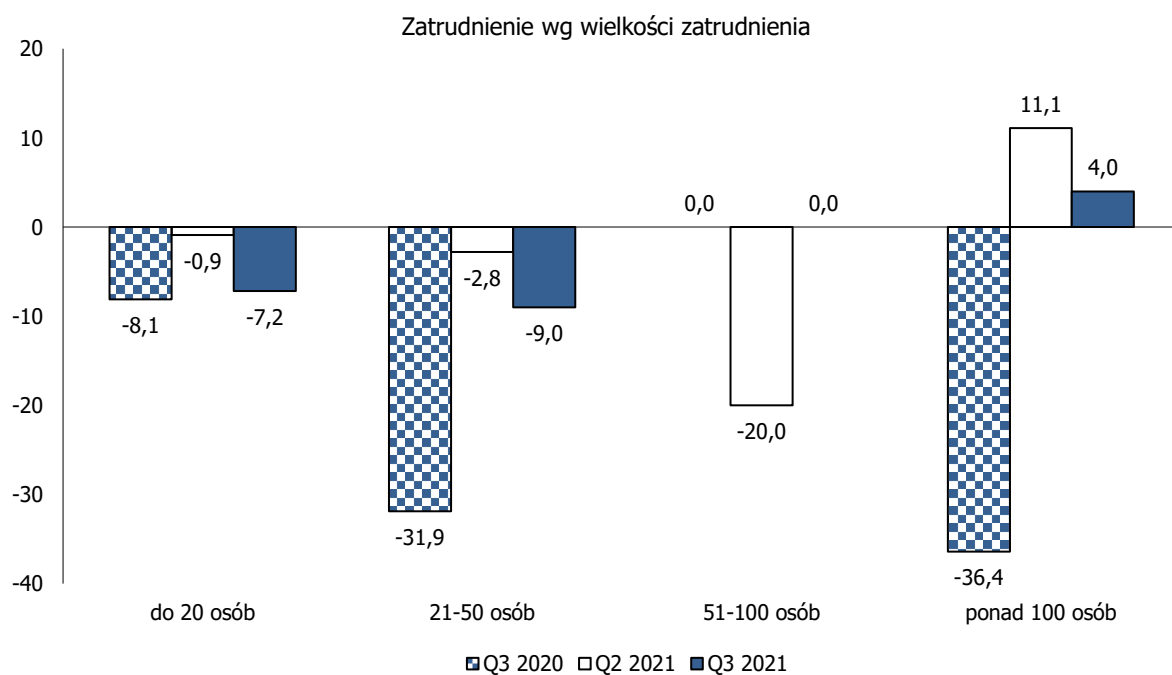
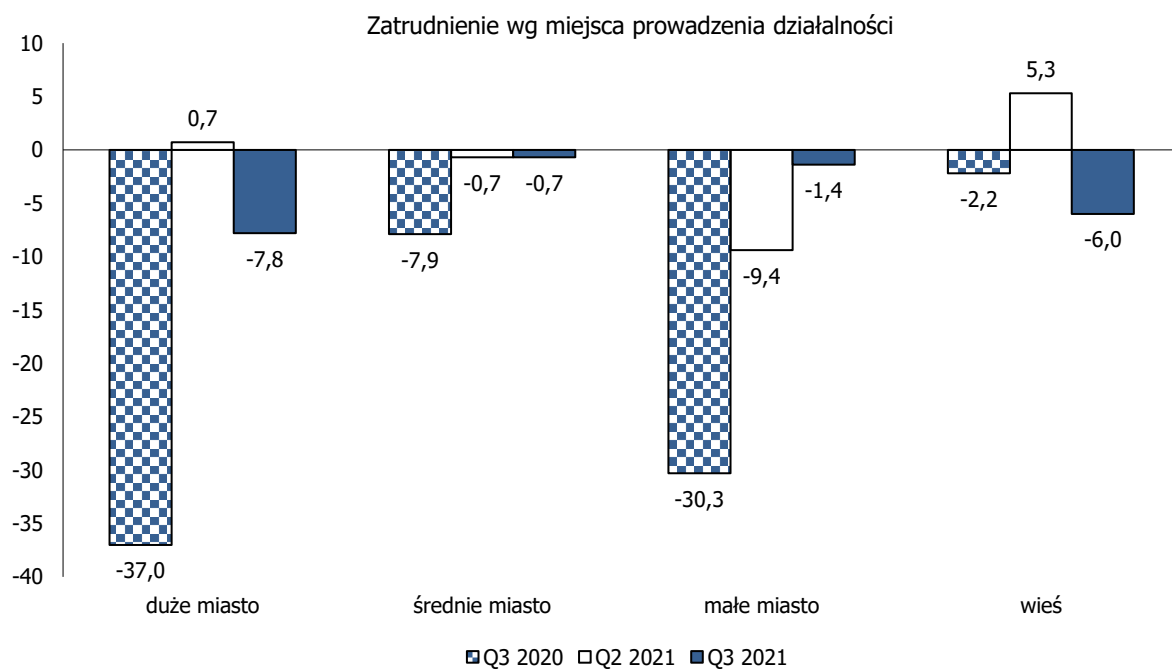

ZATRUDNIENIE

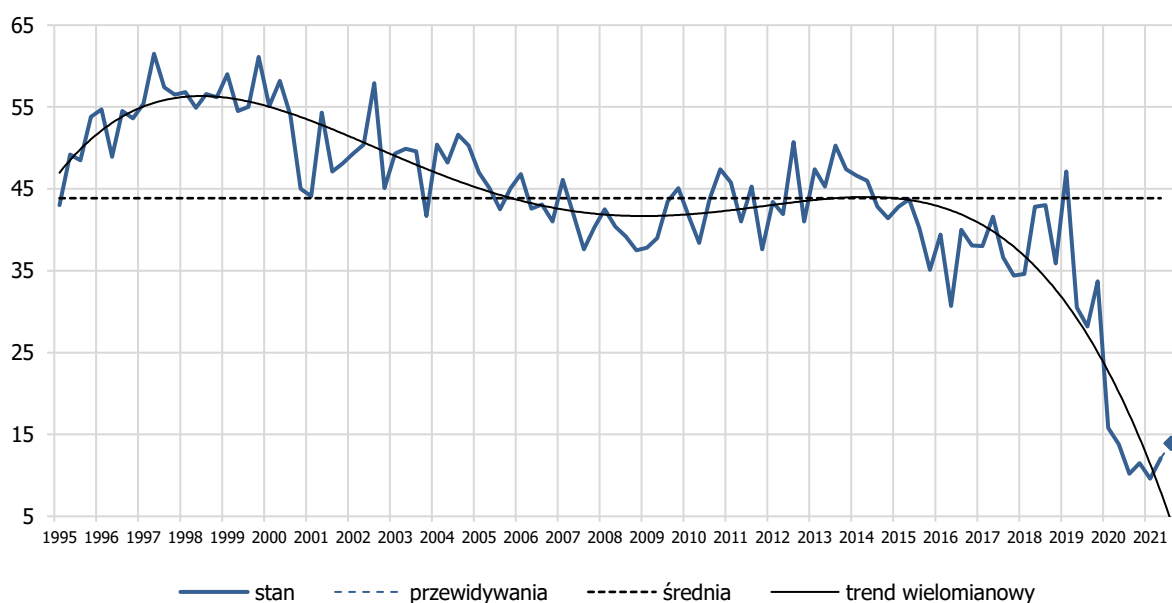

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	przewidywania
1. wzrost	5,2	7,7	6,6	11,2	11,6	12,8
2. brak zmiany	70,1	75,7	72,1	76,5	73,0	78,3
3. spadek	24,7	16,6	21,3	12,4	15,4	8,9
saldo (1.-3.)	-19,5	-8,9	-14,7	-1,2	-3,8	3,9

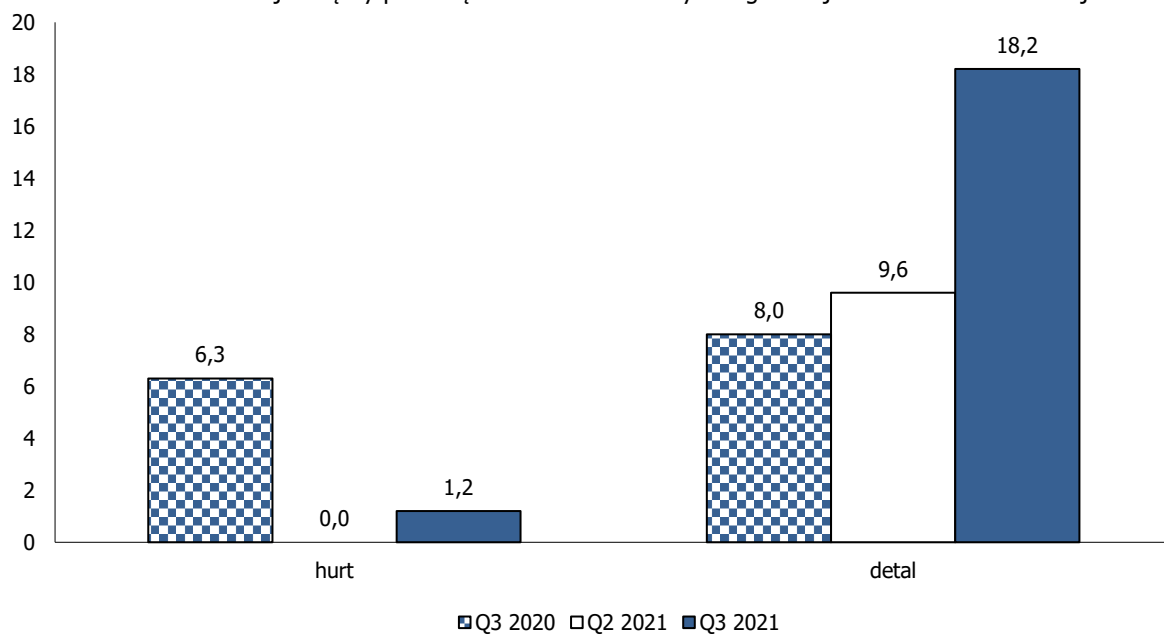

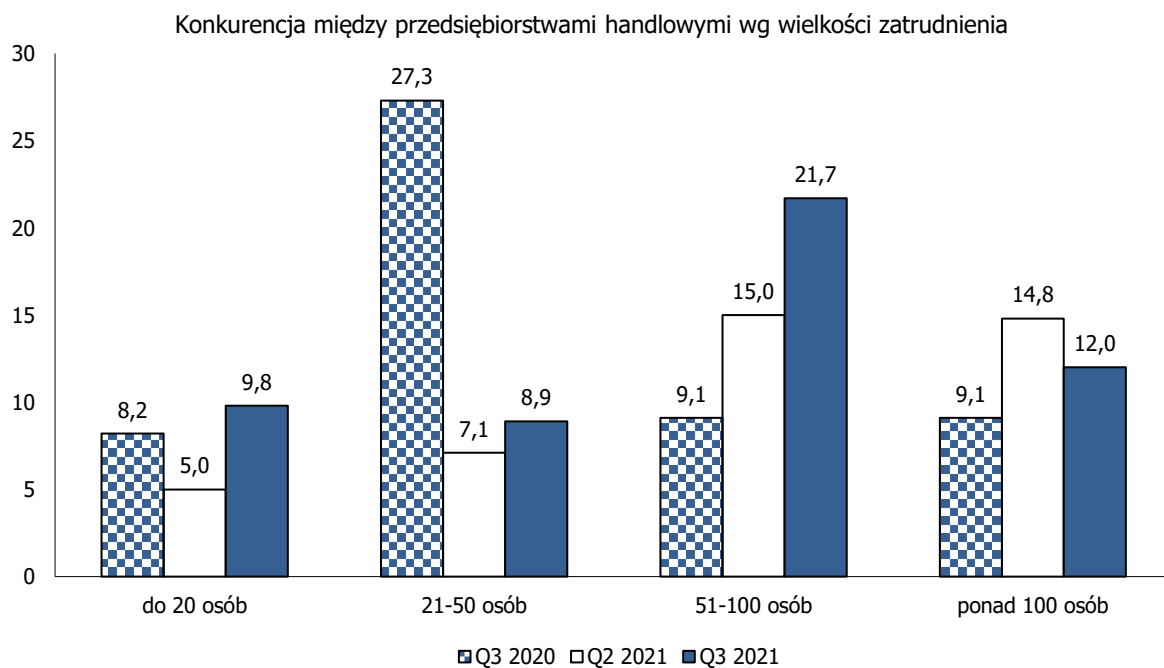
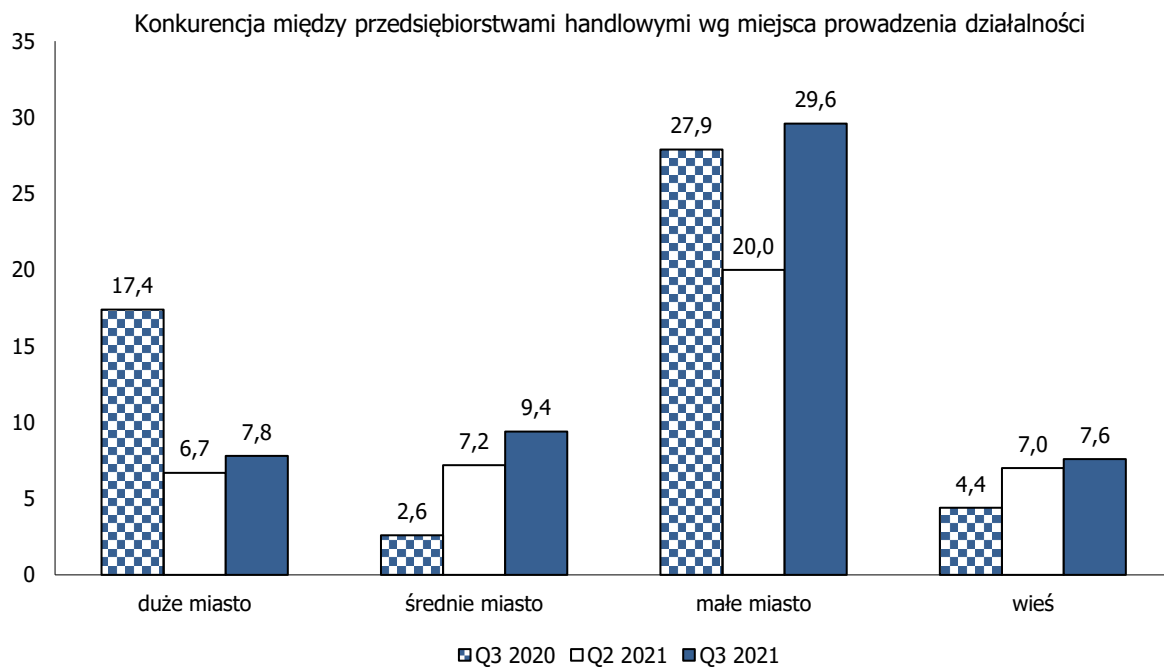
KONKURENCJA MIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI HANDLOWYMI

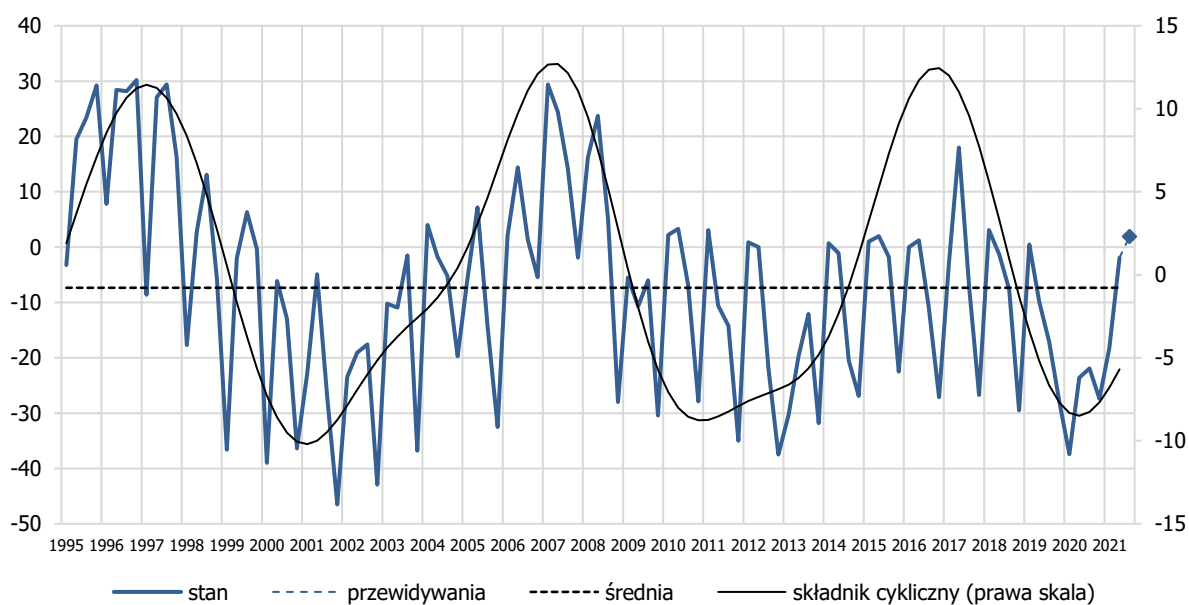
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	przewidywania
1. wzrost	16,1	15,4	15,2	14,0	17,6	16,6
2. brak zmiany	81,6	79,4	81,1	81,6	76,9	80,7
3. spadek	2,3	5,2	3,7	4,4	5,5	2,7
saldo (1.-3.)	13,8	10,2	11,5	9,6	12,1	13,9

Konkurencja między przedsiębiorstwami handlowymi wg rodzaju działalności handlowej

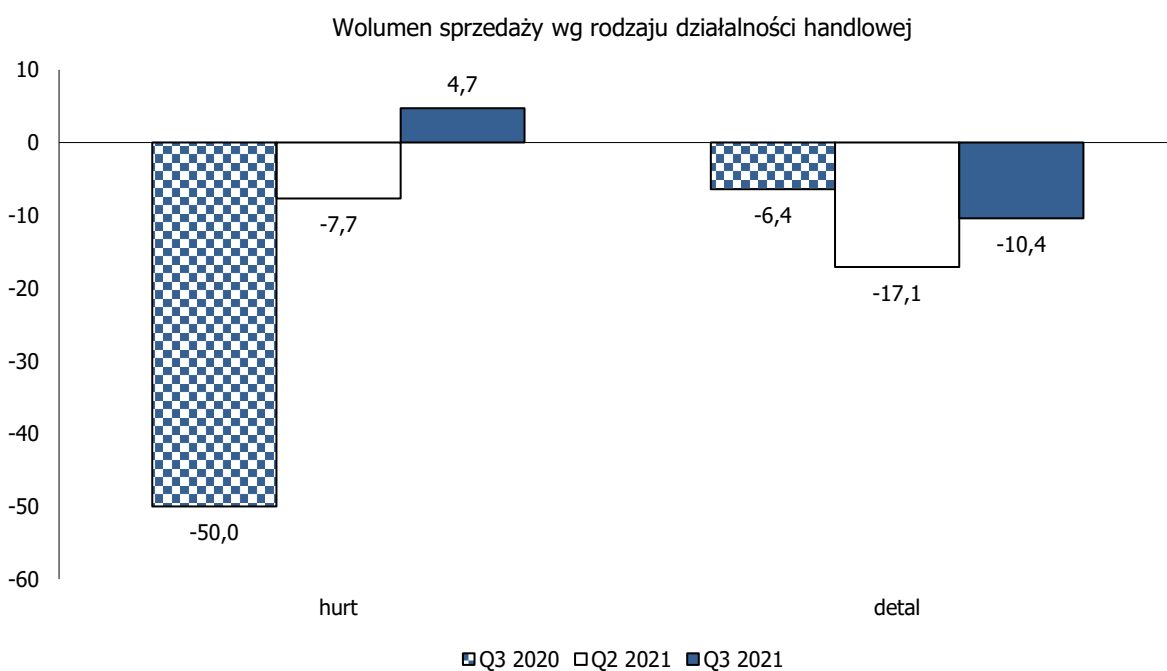

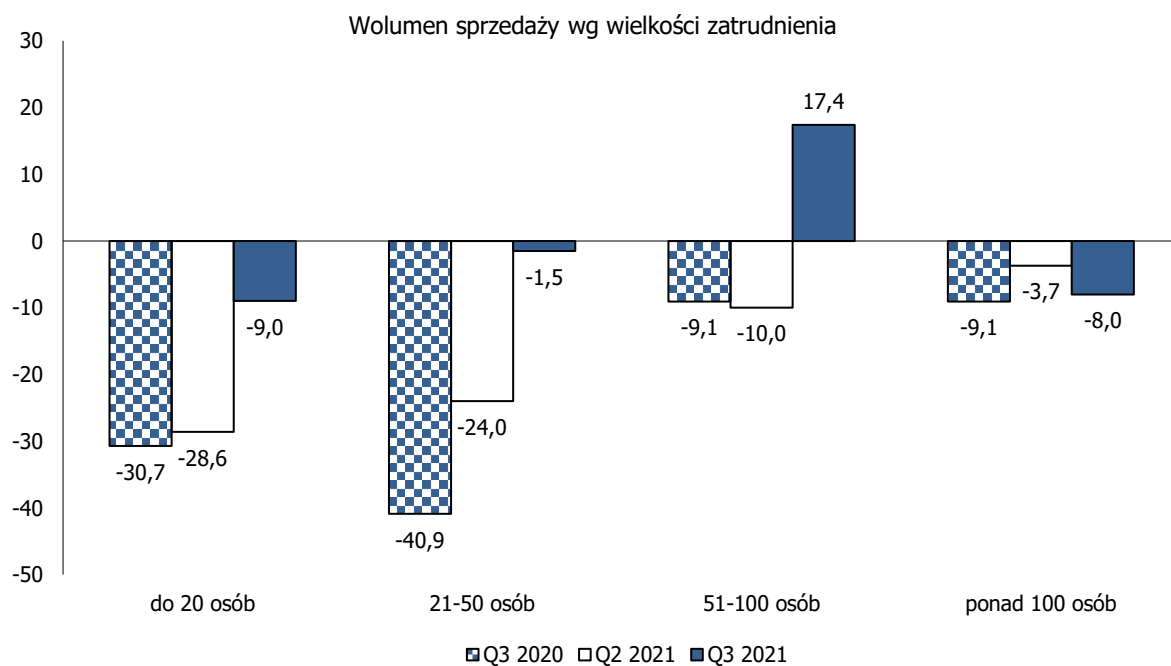
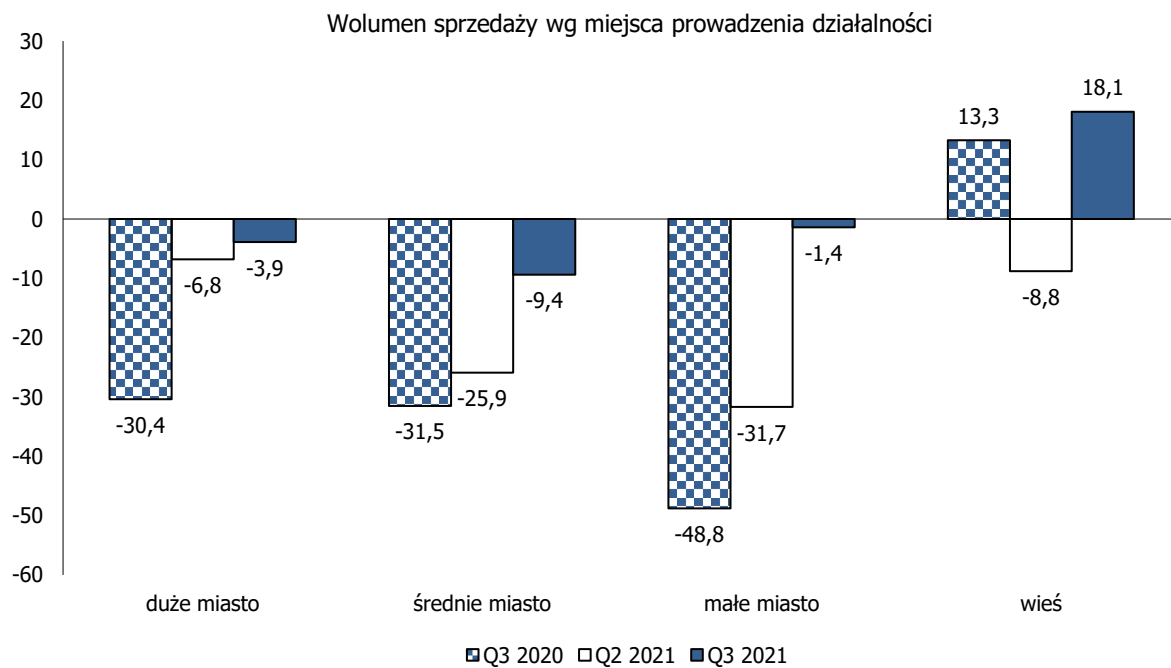

WOLUMEN SPRZEDAŻY

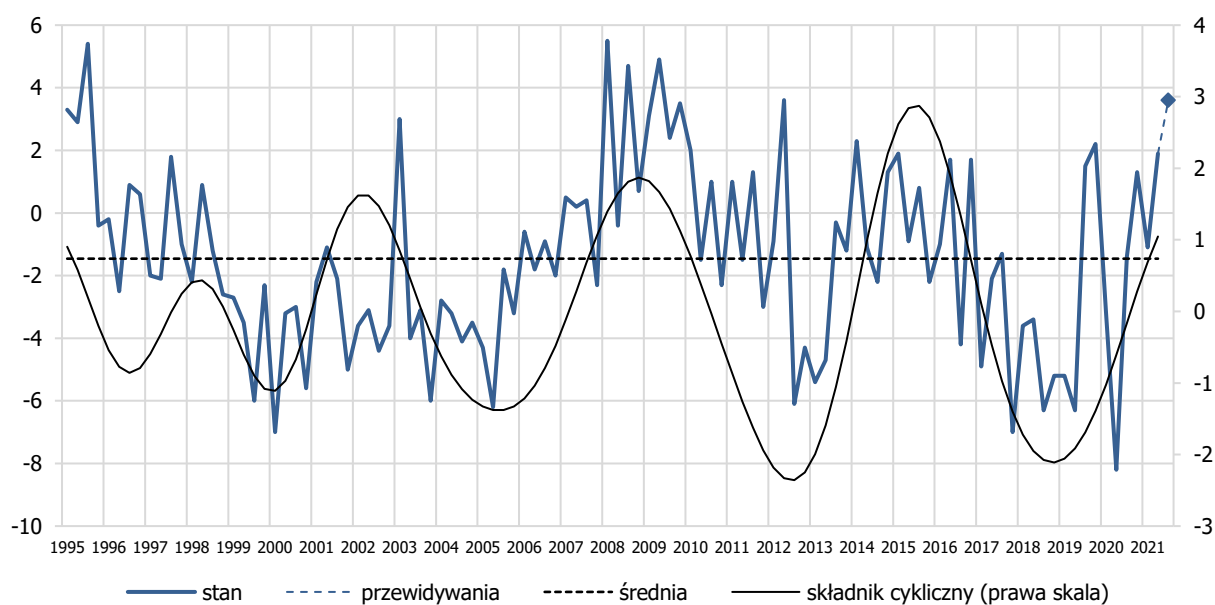

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	przewidywania
1. wzrost	20,1	14,3	15,7	20,0	22,9	20,7
2. brak zmiany	36,2	49,5	41,2	41,7	52,3	60,5
3. spadek	43,7	36,2	43,1	38,2	24,8	18,8
saldo (1.-3.)	-23,6	-21,9	-27,4	-18,2	-1,9	1,9

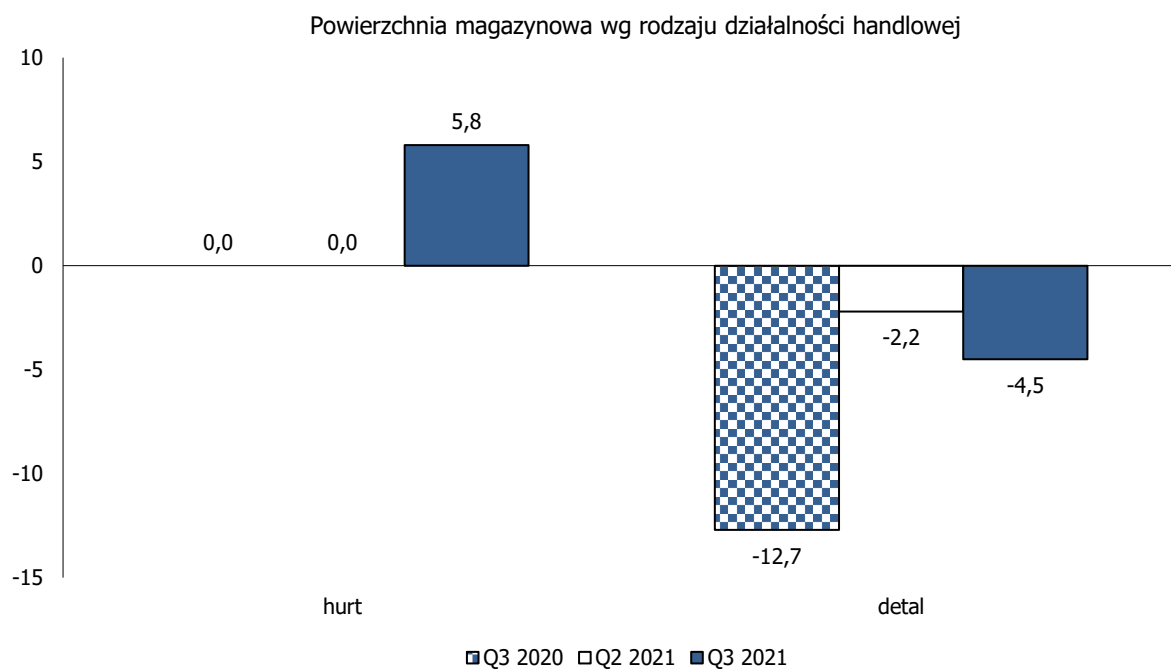

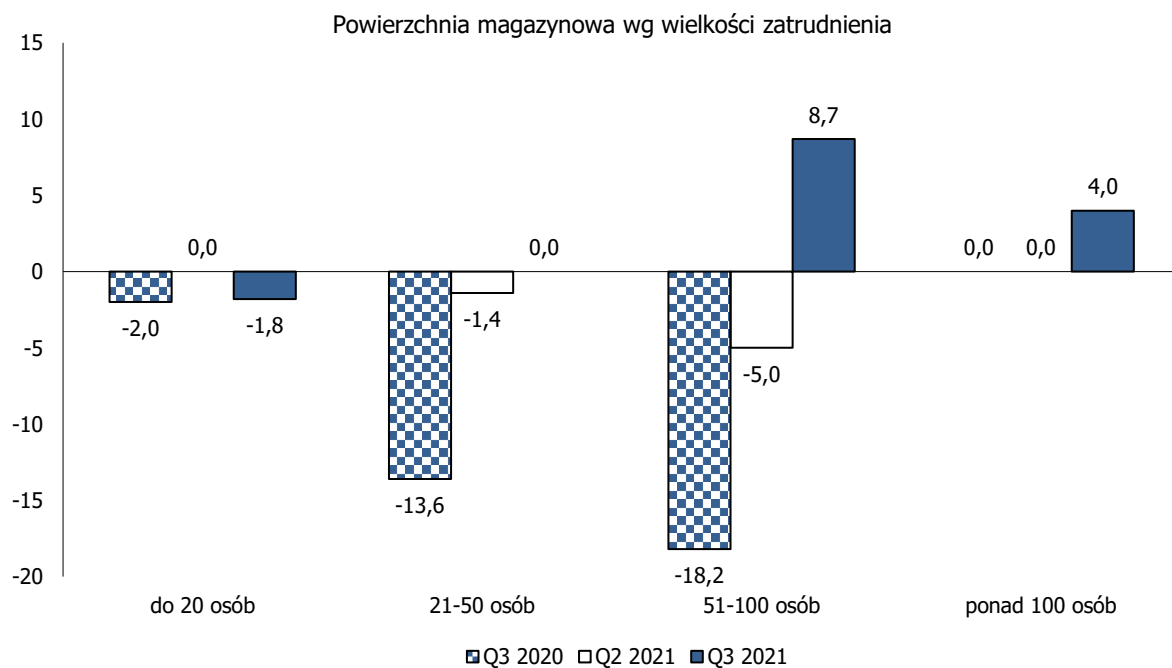
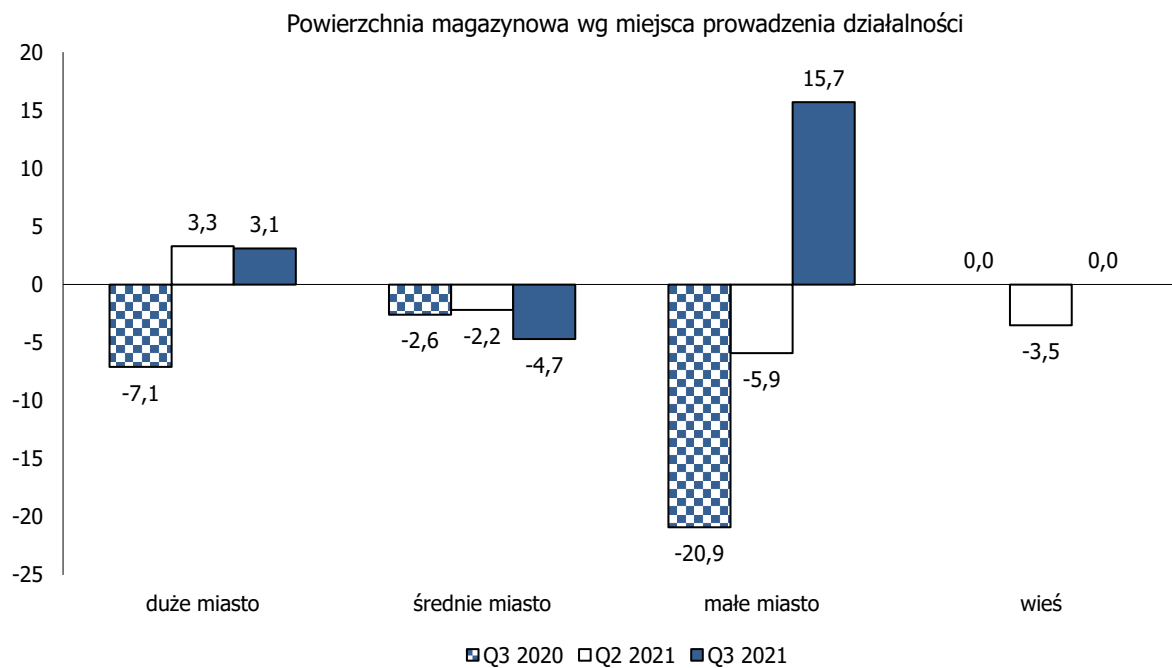

POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA

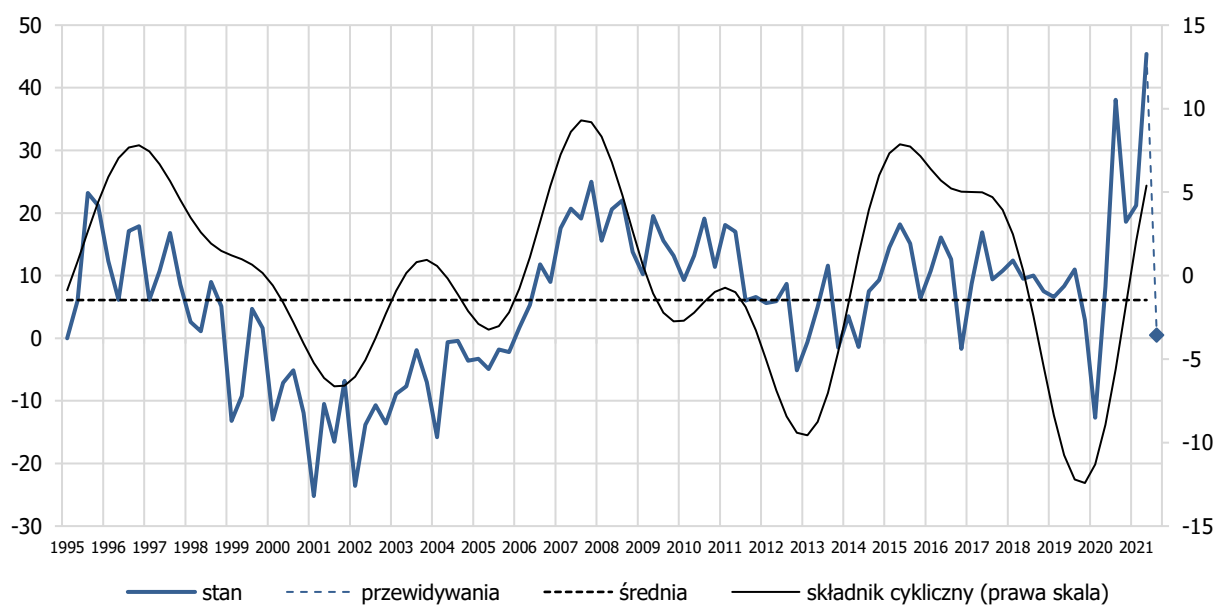

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	przewidywania
1. wzrost	0,0	4,2	5,3	3,3	4,8	5,3
2. brak zmiany	91,8	90,2	90,7	92,3	92,3	93,0
3. spadek	8,2	5,6	4,0	4,4	2,9	1,7
saldo (1.-3.)	-8,2	-1,4	1,3	-1,1	1,9	3,6

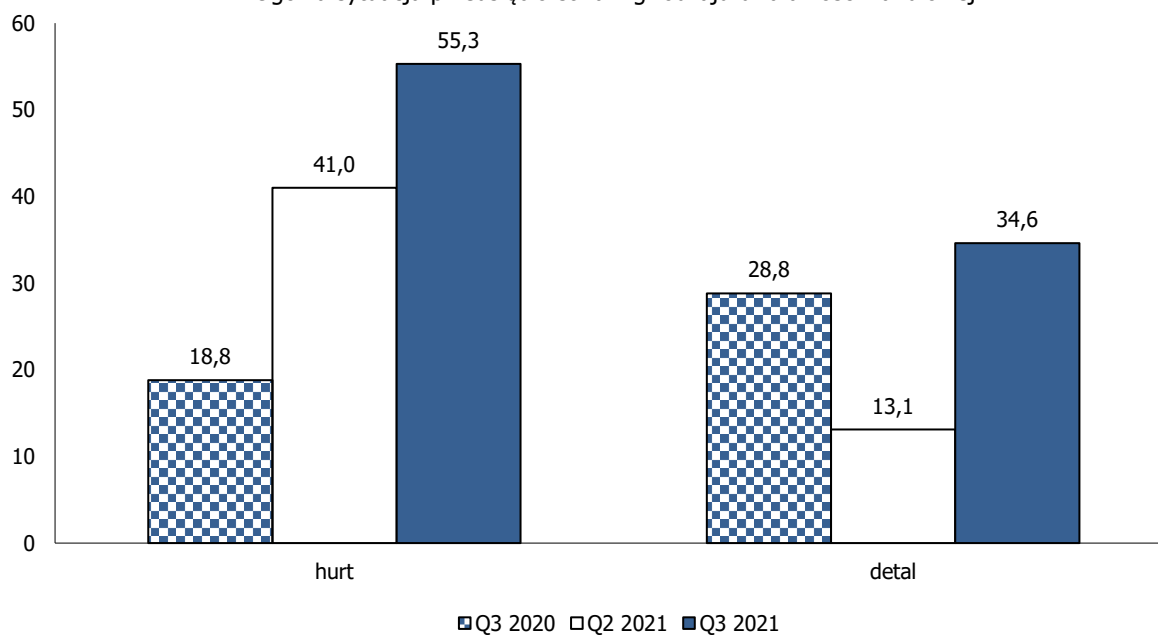

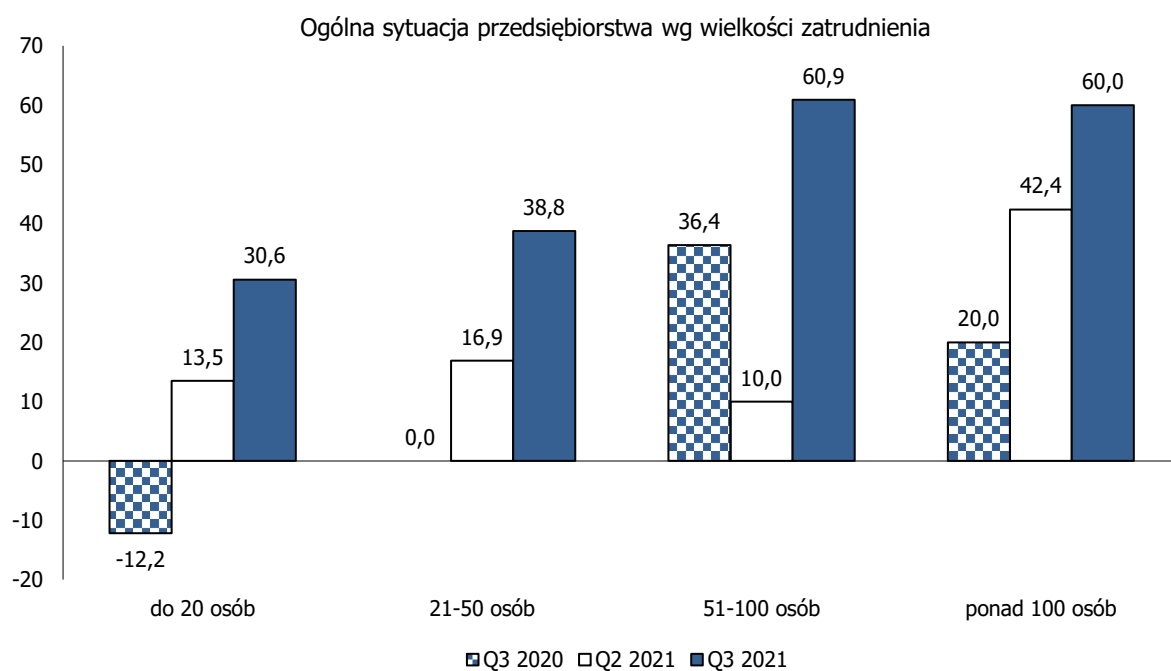
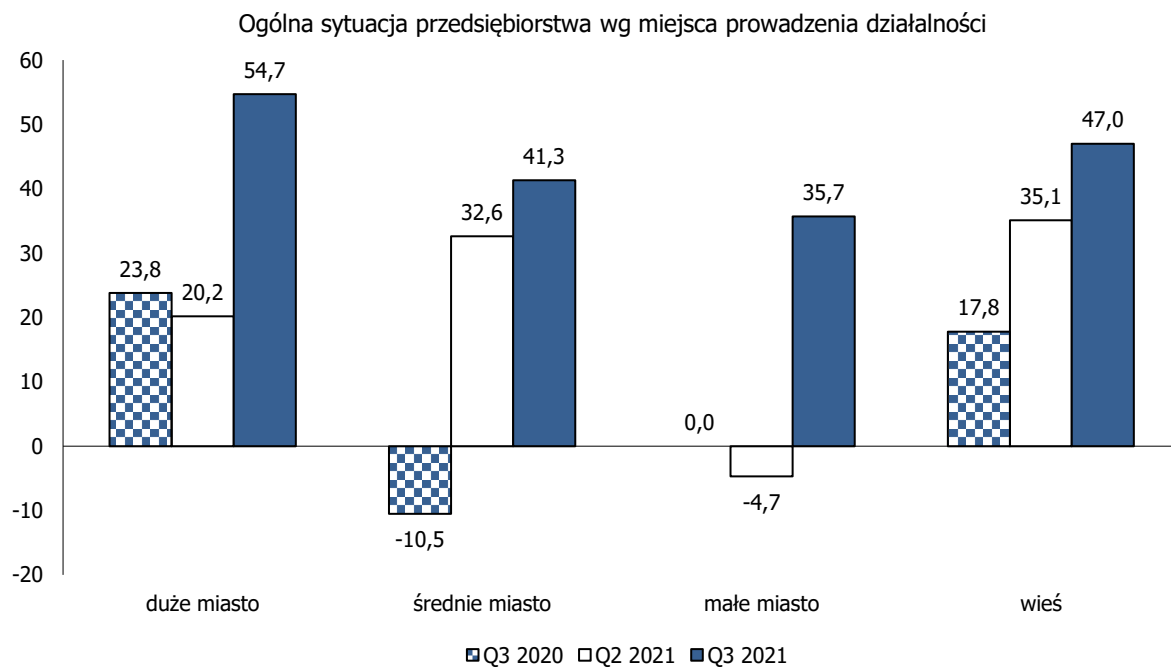
OGÓLNA SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	przewidywania
1. dobra	22,9	47,2	34,6	34,8	52,4	16,4
2. średnia	62,4	43,7	49,5	51,5	40,6	67,6
3. słaba	14,7	9,1	16,0	13,6	7,0	15,9
saldo (1.-3.)	8,2	38,1	18,6	21,2	45,4	0,5

Ogólna sytuacja przedsiębiorstwa wg rodzaju działalności handlowej

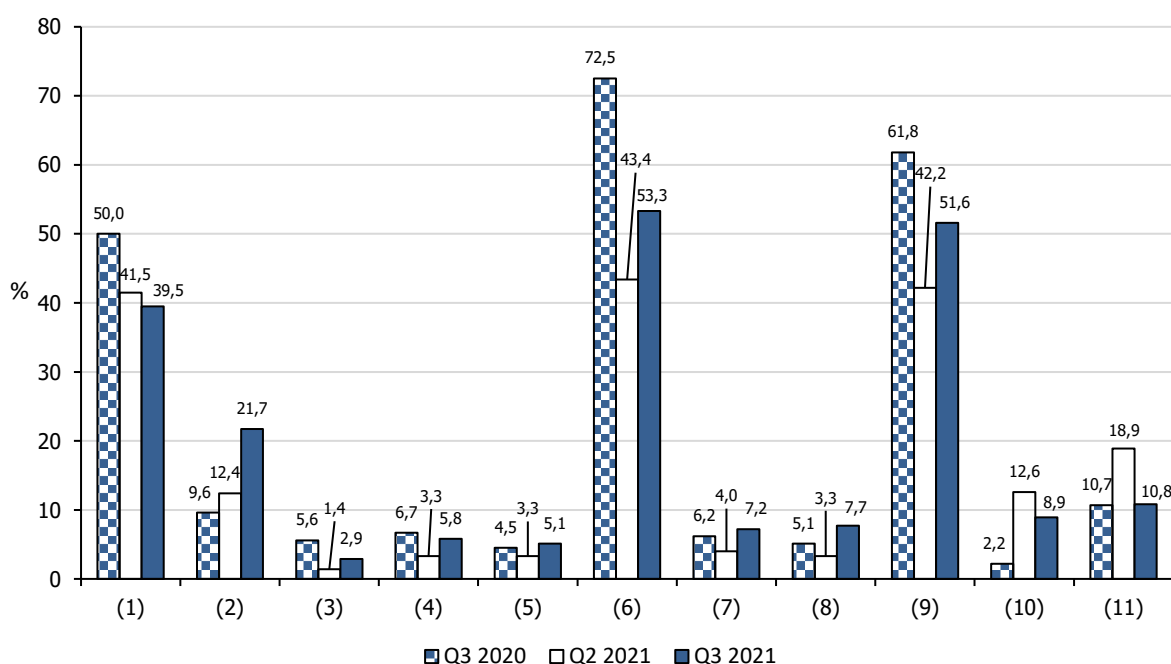

CENY TOWARÓW

	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021
1. wzrost	59,6	31,9	52,6	58,0	66,0
o więcej	21,4	14,2	28,7	30,4	41,7
o tyle samo	23,7	12,5	16,2	18,0	16,6
o mniej	14,5	5,2	7,7	9,6	7,7
2. brak zmiany	34,1	59,6	45,5	37,4	31,1
3. spadek	6,4	8,5	1,9	4,7	2,9
saldo (1.-3.)	53,2	23,4	50,7	53,3	63,1

CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE POPRAWĘ SYTUACJI PRZEDSIĘBIORSTW HANDLOWYCH

- (1) niedostateczny popyt
- (2) niedostateczna podaż sprzedawanych towarów
- (3) jakość towarów
- (4) wysokość oprocentowania kredytów
- (5) możliwość uzyskania kredytów
- (6) koszty zatrudnienia pracowników
- (7) powierzchnia sprzedaży
- (8) wielkość magazynów
- (9) konkurencja
- (10) nie występują
- (11) inne

III. SUMMARY

Business situation in the trade sector worsened in the 3rd quarter of 2021. The IRG SGH trade confidence indicator (IRGTRD) quarterly decreased by 5.7 pts to 0.3 pts. It is, however, 5.1 pts up from the respective year 2020 figure, and higher by 1.1 pts than the third-quarters' average over the last ten years (which amounts to -0.8 pts). Financial situation of traders improved. They increased domestic and foreign purchases, volume and stocks of traded goods, and assessed their general economic situation as good. They expect their trading activity to increase over the next two quarters.